

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

23 oktober 2007

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

INHOUD

Interpellatie van de heer Bart Caron tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het verspreiden van een speciaal nummer van het kindertijdschrift Zonnekind betreffende de relatie tussen verschillende generaties onder alle scholieren van zes tot acht jaar

Vraag om uitleg van mevrouw Anissa Tamsamani tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de gratis verspreiding van een speciaal themanummer van Zonnekind op initiatief van de minister

1

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over een preventiebeleid tegen migraine

10

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de ontsnapping van drie jongeren uit de jeugdinstelling De Overstap in Antwerpen

11

Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toepassing van de adoptiewetgeving door de Vlaamse autoriteit Kind en Gezin, met name wat de adoptie door holebikoppels betreft

14

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de ongezonde binnenlucht in scholen

17

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over sensibiliseringsmaatregelen rond autisme

19

Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het herstelgerichte vormingsaanbod 'Slachtoffer in Beeld'

21

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het tekort aan kinderopvang

24

Voorzitter: de heer Luc Martens

Interpellatie van de heer Bart Caron tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het verspreiden van een speciaal nummer van het kindertijdschrift Zonnekind betreffende de relatie tussen verschillende generaties onder alle scholieren van zes tot acht jaar

Vraag om uitleg van mevrouw Anissa Tamsamani tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de gratis verspreiding van een speciaal themanummer van Zonnekind op initiatief van de minister

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik was niet alleen als kind, maar ook als ouder, een fervente lezer van Zonnekind. Ik wil het politieke werk niet vermengen met de privésfeer, maar ik heb een groot gezin en heb dus heel veel nummers van Zonneland en Zonnekind zien passeren en heb heel veel abonnementen betaald. Als interpellant wil ik vandaag dus zeker niet de beschuldiging horen dat ik iets zou hebben tegen Uitgeverij Averbode, want dat is helemaal niet het geval en ik heb er allerlei reminiscenties bij. Als kind had je met de tijdschriften allerlei klussen die je moest doen, ook klussen die je niet leuk vond. Later, als ouder, werd je altijd zachtjes moreel gedwongen om het abonnementsgeld te betalen. Niet dat ik dat niet kon of niet wilde, maar het werd wel voorondersteld in onze leefwereld. Ik wil ervoor opletten dat mijn vraag niet te filosofisch gekleurd geraakt, maar ik heb dus geen negatief gevoel over die bladen. Die indruk wil ik geenszins wekken.

Mijnheer de minister, het gaat over de vraag in welke mate dit de juiste methode is om een zeer goede doelstelling te bereiken. U doet een oproep tot begrip tussen de generaties en tot intergenerationele solidariteit.

Met spirit hebben we in april 2006 een congres gehad met als titel 'Familiale omstandigheden'. Daar was een hoofdstuk gewijd aan die intergenerationele solidariteit. Ik vind dat de samenleving en het beleid mogen en moeten inzetten op het begrip tussen generaties, zeker in tijden dat meer generaties dan ooit samenleven. De generaties zijn overigens ook heel gemengd. Wie kan zeggen dat zijn stamboom nog lineair is en dat er geen zijtakken zijn door echtscheidingen en hertrouwde mensen? Het begrip 'intergenerationeel' dekt dus heel veel ladingen.

Mijnheer de minister, ik deel uw bezorgdheid en doelstelling. Laat dat duidelijk zijn. Ik vind het ook goed dat

u probeert om kinderen er al vroeg gevoelig voor te maken en appelleert aan de taak van het onderwijs.

We mogen niet alle verantwoordelijkheid van de samenleving voor de opvoeding op de schouders van het onderwijs leggen. Ik geef toe dat ik in het verleden, met andere petjes op, vaak een beroep heb gedaan op het onderwijs om te werken aan mentaliteitsbeïnvloeding, denk bijvoorbeeld aan de invloed van het onderwijs op het vlak van cultuur.

Mijnheer de minister, in een persbericht konden we lezen dat u voor alle kinderen tussen zes en acht jaar het thema en de doelstelling wilt aanbrengen. Het middel daarvoor was een speciaal themanummer van Zonnekind, dat op vrijdag 12 oktober verspreid zou moeten zijn.

Ik heb geen kinderen meer in het eerste en tweede leerjaar, dus ik heb niet kunnen checken of het tijdschrift in de lagere school ook effectief verdeeld werd. Mijnheer de minister, u hebt 29.000 euro uitgetrokken om het initiatief te financieren. 180.000 exemplaren van Zonnekind zouden aan alle kinderen van alle Vlaamse basisscholen worden bezorgd. Ook de kinderen die niet geabonneerd zijn op Zonnekind krijgen een gratis exemplaar, evenals de leerkrachten, waarvoor een aparte bijdrage is opgenomen om een educatieve werking op te zetten. In het nummer is ook een spel opgenomen waardoor kleinkinderen en grootouders elkaars leefwereld verkennen of beter begrijpen.

Mijnheer de minister, de doelstelling is oké, maar de werkwijze doet toch vragen rijzen. Ik ben niet filosofisch-ideologisch vooringenomen voor een of andere kleur of geur. Dat is het voordeel van mijn positie, maar de situatie roept toch vragen op. Stel dat minister Crevits een nummer van Zonneland huurt om de stille ruimtes in de natuur en de natuurbeleving te promoten. Stel dat minister Ceysens een nummer van Kits, uitgegeven door De Eenhoorn, inhuurt over games en computers. Waar begint het en waar eindigt het? Welke boodschap willen we kwijt en welk instrument zetten we daarvoor in?

Mijnheer de minister, we doen dat wel allemaal met overheidsgeld. Er worden ook een aantal tijdschriften verspreid door Onderwijs. Er wordt, terecht, heel veel geld in ons Vlaams onderwijs gestopt. Ik kan misschien eens een schriftelijke vraag stellen om na te gaan of er op andere terreinen nog ministers zijn die dat doen, want het zou best mogelijk zijn dat ik daarvan niet op de hoogte ben. Ik wil er niet flauw over doen, maar als dat het geval is, moet er toch eens nagedacht worden over een gecoördineerde aanpak, liefst

via een iets neutraler kanaal. De pers van Averbode is immers christelijk geïnspireerd. Ik heb er alle respect voor, maar die inspiratie is een hinderpaal voor ouders die haar niet delen. In deze diverse wereld moeten we daar respect voor tonen en eerbied voor hebben. Ik denk trouwens ook aan het interculturele aspect van het onderwijs. Heel veel kinderen hebben een moslimachtergrond. Er zijn verschillende schoolnetten. De onderwijswereld is heel divers, maar toch wordt er een beroep gedaan op een instrument dat uitdrukkelijk vertrekt vanuit één inspiratiebron: de christelijke. We kunnen ons afvragen of dat wel zo verstandig is.

Er zijn nog meer bladen die zich richten tot kinderen. Er zijn nog uitgeverijen die publicaties maken die gericht zijn op kinderen. Ik ben geen onderwijsspecialist, maar tijdens mijn zoektocht en in mijn gesprek met een lokale directie, heb ik gemerkt dat hiervoor een hele rits aanbiedingen en mogelijke kanalen bestaan. Waarom werd uitdrukkelijk voor dit kanaal gekozen? Werd de zaak op voorhand commercieel onderzocht? Werd via een overheidsopdracht gewerkt? Ik wil u nergens van beschuldigen, mijnheer de minister, maar in deze tijden lijkt deze vraag me toch wel legitiem.

Mijnheer de minister, hebt u over het initiatief zelf vooraf overleg gepleegd met de verschillende onderwijsnetten? Wat was hun reactie? Of hebt u geen overleg gepleegd? Hebt u overlegd met de minister van Onderwijs?

Hebt u vooraf geïnformeerd bij de diverse uitgevers van tijdschriften voor kinderen in het eerste en tweede leerjaar? Het hoeft trouwens niet alleen te gaan over uitgevers van tijdschriften, er zijn ook uitgevers van andere publicaties die specifiek op kinderen gericht zijn. Hebt u uw keuze gemaakt in het licht van de wet op de overheidsopdrachten? Ik weet wel dat het totaalbedrag niet zo groot is dat er zware procedures moeten worden gevolgd, maar de geest van de wet op de overheidsopdrachten is toch ook van belang. Wat heeft de administratie ter zake gedaan of niet gedaan? Is dit geen gratis reclame voor één uitgever en voor één tijdschrift?

Werden alle 180.000 exemplaren verdeeld? Wat is de dekkingsgraad van de scholen uit de verschillende netten? Hebben alle scholen het tijdschrift gekregen of werd er een selectie gemaakt? Zijn er scholen die het tijdschrift geweigerd hebben?

Zou het niet nuttiger zijn om de financiële middelen in te zetten voor concrete projecten op het terrein, projecten die een voorbeeldrol kunnen spelen op het vlak van de kennisuitwisseling tussen de generaties en die concreet mee kunnen bouwen aan een mentaliteitswijziging? Zeker in verband met de doelgroep van het eerste en tweede leerjaar heb ik grote vragen bij de effectiviteit van een krantje als middel om de mentaliteit te beïnvloeden. Proefprojecten kunnen misschien meer effect hebben.

De voorzitter: Mevrouw Tamsamani heeft het woord.

Mevrouw Anissa Tamsamani: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de zaak werd al een beetje geschetst. In tal van dossiers is het onderwijs vragende partij voor een goede samenwerking met het departement Welzijn. Ik denk bijvoorbeeld aan de problematiek van het spijbelen, de time-outprojecten, de opvoedingsondersteuning en de verhoogde participatie aan het kleuteronderwijs. Dat zijn maar enkele voorbeelden. Op het niveau van de scholen zelf groeit de vraag om de toenadering te versterken tussen pedagogen en welzijnswerkers. Vaak neemt die toenadering heel concrete vormen aan.

Zowel op het Vlaamse niveau als op het lokale vlak merken we dat de samenwerking en de financiering van projecten in het raakvlak tussen Onderwijs en Welzijn niet altijd even vlot op gang kwamen, hoewel we tegelijk de goede intenties in het kader van de Vlaamse plannen tegen spijbelen en voor een verhoogde participatie aan het kleuteronderwijs willen onderstrepen.

In die context waren we toch een beetje verbaasd over het persbericht dat u op 11 oktober verspreidde en waaraan al werd gerefereerd. Daarin werd aangekondigd dat u, blijkbaar nogal vlotjes, 29.000 euro uittrok om "kinderen kennis te laten maken met de verschillende generaties". Dat zal gebeuren door een speciaal themanummer over grootouders van het weekblad Zonnekind. Het is de bedoeling om het blad gratis uit te delen aan de 180.000 kinderen van het eerste en het tweede leerjaar in alle Vlaamse basisscholen. Ook de kinderen die niet geabonneerd zijn op Zonnekind, zullen voor de eerste keer een gratis exemplaar ontvangen – dat vind ik wel een positief gegeven. Voor leerkrachten is in een aparte bijdrage voorzien met suggesties om in de klas aan het thema 'oma en opa' te werken.

Op zich is er natuurlijk niets mis met de intentie om kinderen kennis te laten maken met de verschillende generaties en zo de leefwereld van jongeren en ouderen dichterbij elkaar te brengen. Wat wij niet begrijpen, is dat uitgerekend Zonnekind moet doorgaan als de draager van die boodschap. Zonnekind is een publicatie van Uitgeverij Averbode. Op haar website lezen we dat zij: "door middel van een aangepaste en kwaliteitsvolle communicatie met christelijke inspiratie op blijvende wijze wil bijdragen tot de vorming en ontplooiing van jongeren tot evenwichtige en verantwoordelijke volwassenen." In elk nummer van Zonnekind krijgt die "communicatie met christelijke inspiratie" concrete vorm in een speciaal daartoe geschreven rubriek over godsdienst in het algemeen en het christelijke geloof in het bijzonder.

Ik sta niet vijandig tegen Zonnekind. Ik heb zelf nog school gelopen in het vrij onderwijs, en ik was op Zon-

nekind geabonneerd. De essentie is echter dat de minister, wat zijn politieke kleur ook is, zich levensbeschouwelijk neutraal moet opstellen. Dat is zelfs grondwettelijk verankerd en is tevens een voorwaarde voor het pluralisme in onze samenleving en de vrijheid van onderwijs. Deze weinig verholten steun aan een uitgeverij die op levensbeschouwelijk vlak duidelijk niet neutraal is, kan dus niet. De overheid kan, ook in het katholieke onderwijs, niet optreden als de verspreider van een levensbeschouwelijk gekleurde boodschap. Als het katholieke net dat zelf zou doen, met haar eigen budgetten, dan is er geen probleem. Maar het onderwijs dat door de Vlaamse Gemeenschap wordt ingericht, moet de levensbeschouwelijke neutraliteit bewaren of op zijn minst het pluralistische karakter van dit soort initiatieven bewaken.

Wat me echter nog het meest stoort, is wat ook de heer Caron heeft gezegd: het kan niet dat deze opdracht aan één bedrijf wordt toegewezen. Komt dat niet neer op reclame voor één tijdschrift? Waarom is precies voor dat tijdschrift gekozen? Wellicht was het bedrag iets te laag om een openbare aanbesteding uit te schrijven. De vraag kan worden gesteld of er ook andere uitgevers zijn gecontacteerd. Op basis van welke criteria gaf de minister de prioriteit aan een actie ter bevordering van de intergenerationele dialoog boven andere inspanningen die Welzijn in het onderwijsdomein onderneemt?

Hoe verantwoordt de minister de keuze voor een levensbeschouwelijk niet-neutraal medium om deze actie te voeren? Vreest hij hiermee niet op zijn minst de indruk te wekken reclame te maken voor dit specifieke blad, dat vooralsnog in het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap alleen wordt gebruikt door de leerkrachten katholieke godsdienst, terwijl andere levensbeschouwelijke vakken ook hun specifieke tijdschriften hebben? Was het niet beter geweest deze actie te voeren via een speciaal themanummer van Yeti, het door het departement Onderwijs uitgegeven blad voor leerlingen van het lager onderwijs?

Bij het speciale themanummer van Zonnekind hoort een enquête “over wat kinderen graag samen met hun grootouders doen”. Welke garantie is er dat de opgestuurde gegevens niet worden gebruikt door de uitgeverij, bijvoorbeeld voor commerciële acties? In de krant lezen we een verbaasde reactie van de minister van Onderwijs. Zijn kabinet suggereerde dat het misschien toch beter was geweest om, zoals dat gebruikelijk is in onderwijsdossiers, dit initiatief voorafgaandelijk met de verschillende netten te overleggen. Heeft de minister de bedoeling om deze werkwijze in de toekomst te herhalen? Of, anders gezegd: is het de bedoeling om ook in de toekomst dit soort initiatieven te nemen zonder overleg met de onderwijsverstrekkers? Is er met de minister van Onderwijs zelf overlegd? Wordt de actie via Zonnekind stopgezet, gezien de terechte weerstand van het onderwijsveld en de mogelijkheid dat er juridische procedures worden opgestart?

Deze vraag is natuurlijk achterhaald, want het nummer is ondertussen gedrukt en verspreid.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik sta versteld van de reacties in de pers en ook van de bewoordingen die de heer Caron en mevrouw Tamsamani hebben gebruikt, al moet ik zeggen dat die laatste nog vrij gematigd zijn in vergelijking met wat de journalisten schrijven. Zelfs een zogenaamde kwaliteitskrant die ooit nog het 'AVV-VVK' in haar hoofding droeg, bekritiseert dit initiatief vrij zwaar. Er staat trouwens uitdrukkelijk bij vermeld dat de kritiek is geïnspireerd door de Unie van Vrijzinnige Verenigingen en de Humanistische Jongeren. Ik deel die kritiek niet.

Ook de twee voorgaande sprekers heb ik geen woord van kritiek over het project horen uiten. Het is positief dat kinderen worden bewustgemaakt van de relatie tussen de verschillende generaties. Wat mij betreft, maakt u geen misbruik van de onschuldige kinderzieltjes, zoals in de pers wordt geïnsinueerd. Men vraagt zich af waarom u de opdracht aan dit bedrijf hebt gegeven. Als u de opdracht had gegeven aan een bedrijf of tijdschrift met een humanistische inslag, dan had niemand, ook niet de mensen die de opinies van Zonnekind delen, eraan gedacht hierover een vraag te stellen. *(Opmerkingen van mevrouw Anissa Tamsamani)*

Mevrouw Tamsamani, ik ben benieuwd of er een reactie zou zijn in een dergelijk geval.

Mijnheer de minister, voor mij zijn het echt geen aanbevelingen van een tijdschrift van christelijke signatuur, dat, zoals ik heb kunnen lezen, allermindst als levensbeschouwelijk neutraal kan worden omschreven. Ik denk ook niet dat u ervan beschuldigd kunt worden een persoonlijke campagne te voeren. Tegen de tijd dat die kindjes van zes tot acht jaar ooit mogen gaan stemmen, zullen ze u al heel lang vergeten zijn, als u dan nog op het politieke toneel aanwezig bent. *(Opmerkingen van mevrouw Anissa Tamsamani)*

Ik heb ook kinderen. Ze behoren niet meer tot de leeftijdsgroep die Zonnekind leest. Ik denk echt niet dat de ouders zich door dit soort artikelen laten beïnvloeden, wel integendeel.

Mijnheer de minister, noch in deze commissie, noch in de commissie voor Onderwijs, die ik, zoals mevrouw Tamsamani weet, geregeld probeer te volgen, heb ik commentaar gehoord over andere artikelen die in Zonnekind en Zonneland zijn verschenen. Regelmatig verschijnen daarin bijdragen over maatschappelijke thema's, zoals islam, verdraagzaamheid, boeddhisme, en de migrantenproblematiek. En het zijn ook niet

altijd artikelen die deze kwesties op een neutrale manier benaderen. Ik ben dan ook niet echt gelukkig met de teneur van deze vraag. Mocht deze 'actie' gelanceerd worden via een tijdschrift met een humanistische achtergrond, dan zou niemand in deze commissie daar een woord over hebben gezegd. Mijnheer de minister, hebt u overleg gepleegd met de minister van Onderwijs?

Daarnaast heb ik ook nog een vraag over het budget. Als ik goed ben ingelicht, zou het gaan om een project dat 29.000 euro kost. Ik weet ook wel dat dit een beperkt bedrag is. Elke week discussiëren we echter in deze commissie over heel belangrijke noden die dringend wachten op een oplossing: de wachtlijsten, de problematiek van de schuldbemiddeling enzovoort. Binnenkort discussiëren we over de begroting. We zullen dan dieper kunnen ingaan op deze dossiers. Als we deze noden aankaarten, antwoordt u steeds dat de budgetten beperkt zijn. Ik weet dat ook. Is het dan nodig om dit – relatief – klein budget te besteden aan een dergelijk project? Voor mij zijn er in Vlaanderen toch wel belangrijker doelstellingen, die een meer prioritaire aandacht verdienen.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer de voorzitter, ik heb er geen groot probleem mee dat minister Vanackere in deze zaak kleur bekent. In mijn tijd heb ik voor de blabla-boemboemcampagne ook geen advies gevraagd aan de minister van Onderwijs. (*Opmerkingen van mevrouw Marijke Dillen*)

Het is inderdaad de taak van het parlement om de minister daarover te ondervragen. Elk vogeltje zingt zoals het gebekt is. Elke minister zal vanuit zijn eigen overtuiging zijn beleid kleuren.

Mijnheer de minister, toch is er iets dat me stoort. Ik woon in Deurne. In mijn gemeente worden zeven van de tien kinderen geboren in een gezin waar thuis geen Nederlands wordt gesproken. Voor een groot deel gaat het om allochtonen, van wie waarschijnlijk de helft helemaal geen grootouder in de buurt heeft. U woont in het Brusselse. Normaal gezien moet u die situatie ook kennen. Destijds gaf ik aan dat het kleuter- en lager onderwijs niet aangepast was aan de leefwereld van allochtone kinderen. Als voorbeeld haalde ik dan de projecten aan die werden georganiseerd over de grootouderwerking, waarbij een school een hele week werkt rond het begrip 'grootouder'. Op het eind van de week worden de grootouders dan uitgenodigd.

In heel wat stedelijke scholen, in een stedelijke omgeving zijn die grootouders niet in de buurt. (*Opmerkingen van de heer Luc Martens*)

Ze zijn er wel maar hun taak wordt op een heel andere manier ingevuld. Ik heb net Zonnekind even ingekeken.

Daarin wordt echt uitgegaan van grootouders uit de middenklasse. Ze gaan met hun kleinkinderen zwemmen, wandelen. In de tekeningen wordt verwezen naar blanke, hippe, slanke grootouders, zoals die in Plus Magazine staan. Dat beantwoordt absoluut niet aan de realiteit. Als in die termen over grootouders wordt gesproken, dan missen een aantal kinderen van een lagere sociale komaf of van allochtone origine een deel van de belevingswaarden die men net wil meegeven.

Mijnheer de minister, was u niet beter een beetje origineler uit de hoek gekomen in plaats van een zoveelste kopie te maken van de didactische plannen over grootouderwerking die al jaren bestaan? De beelden daarin zijn steeds dezelfde: we gaan met de grootouders naar het park, we gaan met grootouders zwemmen, wat doen we graag met de bomma, wat doen we graag met de boppa? Dat is wel een beeld dat erg gericht is op de middenklasse.

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Ik begrijp de discussie niet goed. Mijn verstand is allicht te klein. Ik wens de minister proficiat met het initiatief. Mocht de minister een eigen boekje hebben uitgegeven, had het veel meer gekost. Dan had men zeker gesproken van pure propaganda. Ik begrijp niet dat men het woord propaganda in de mond durft te nemen. De minister staat zelfs niet eenmaal in het boekje vermeld.

Ik ben blij dat de minister een bestaand kanaal heeft gebruikt om deze belangrijke boodschap over te brengen. Ik betreur de invalshoek van mevrouw Vogels, die waarschijnlijk focust op de stad Antwerpen. Vlaanderen is wel veel groter dan Antwerpen. Ik kan me niet inbeelden dat de kinderen waar zij het over heeft, geen grootouders zouden hebben. De grootouders waarvan zij spreekt, verblijven al lang niet meer in de landen waarnaar zij verwijst. Het is een wat kortzichtige benadering. Ik juich alleen maar toe dat de minister ook al een brochure heeft rondgestuurd over de schuldenproblematiek. Ik ben zeer blij dat de minister op dit punt het voortouw heeft genomen. Ik heb er de minister van Onderwijs vorige week nog verschillende vragen over gesteld. Hij is geen vragende partij om de scholen, toch wel een belangrijk kanaal, te gebruiken om deze belangrijke signalen en accenten door te sturen en daarvoor te sensibiliseren. Ik ben dus blij met dit initiatief en heb maar één vraag: wanneer mogen we een volgend nummer verwachten?

De voorzitter: Mevrouw Roex heeft het woord.

Mevrouw Elke Roex: Wat de rolmodellen betreft, is het misschien waar dat de mensen van allochtone origine een andere vorm van grootouderschap kennen. Het zou goed zijn om ook op dit vlak diversiteit te

brengen en die in het tijdschrift te tonen. Dat moet op een positieve manier gebeuren. Mevrouw Vogels benaderde het wat negatief. Het respect dat in de allochtonengemeenschap voor de grootouders wordt betoond, is vaak nog heel groot. De relatie met de ouderen verloopt vaak nog met heel veel respect. Het zou goed zijn om dat ook te tonen zodat er een interculturele uitwisseling plaatsgrijpt en de goede aspecten van de verschillende culturen aan bod komen en de kinderen van elkaar kunnen leren.

De heer Luc Martens: De redenering van mevrouw Vogels komt mij ook wat bizar over. In het leven van de kinderen doen zich vandaag de meest diverse situaties voor zoals gebroken relaties, nieuwe relaties of wisselende relaties. Er kan ook iemand wegvallen door overlijden. Dat betekent niet dat sommige grondrelaties, die in de natuur der dingen vervat liggen, niet kunnen worden besproken. Wij maken deel uit van een keten van overgrootouders, grootouders, ouders en na ons schoppen we vaak kinderen in de wereld die de keten op hun beurt kunnen doorgeven.

Toch kan de droom leven van een relatie die veiligheid en stabiliteit biedt. Zou dat onbespreekbaar moeten zijn in een klas met vele kinderen waarvan mama of papa niet altijd aanwezig is? Ik begrijp niet dat men deze redenering handhaaft. Het onderwijs zelf moet altijd een vorm van utopie nastreven. Als mensen het ver willen schoppen, en de eigen situatie overstijgen, moeten ze iets utopisch nastreven, wel wetende dat de werkelijkheid rauw is. Ofwel conformeert men zich volledig, ofwel blijft de ambitie overeind om zich er telkens opnieuw uit los te trekken en de werkelijkheid te overstijgen. Ik kan mezelf niet terugvinden in de redenering van mevrouw Vogels.

Mevrouw Mieke Vogels: Ik ben het absoluut met u eens. Het didactische materiaal dat hier door Zonnekind wordt aangereikt, houdt totaal geen rekening met de rauwe realiteit. Het is een model dat een hele week toewerkt naar een apotheose waarbij de grootouders naar de klas komen. Kinderen die door de rauwe realiteit of door migratie geen grootouder in de buurt hebben, voelen zich daar niet goed bij. Ik heb dat meegemaakt in de school van mijn kinderen. Daar gaat het tenslotte over.

De heer Luc Martens: Het gaat niet over de verspreiding van een blad. De vraag is natuurlijk hoe een leerkracht daarmee omgaat. De interpretatie van het didactische materiaal is ook belangrijk. Het blad is geen doel op zich. Ik heb zelf het plezier gehad om twaalf jaar les te mogen geven. De leerkracht kan op een creatieve manier met het materiaal omgaan. Voor een groot deel kan uw bekommernis op die manier worden opgevangen. U zou gelijk hebben als iemand het op een bijna slaafse manier zou weergeven. Ik ga ervan uit dat onze leerkrachten meestal toch meer creatief en geïnspireerd zijn.

Mevrouw Mieke Vogels: Dat klopt. Er zijn 26 variaties mogelijk op dit didactische model. Leerkrachten in de grootsteden hebben veel meer nood aan een didactisch model met informatie over het begrip grootouders in de berberlanden, of in Oost-Europa.

De heer Luc Martens: Zelfs als hij didactisch materiaal krijgt, dan nog wordt een te grote claim gelegd op de leraar van vandaag. Hij moet een duizendpoot zijn en er over alle maatschappelijke vragen de juiste mening op nahouden. Dat is echter niet zo. Gelukkig niet. Gelukkig faalt hij, heeft hij geen mening over een aantal punten en blijven dingen open, zodat zoeken en tasten mogelijk blijft. Een leerkracht heeft ook nog altijd het recht om iets niet te gebruiken. Hij blijft nog steeds de grote vrijheid hebben om al dan niet gebruik te maken van dat blad, of het althans te gebruiken als een aanleiding om er op zijn eigen manier iets over te maken, toegesneden op zijn eigen model en situatie. Mevrouw Vogels, misschien zijn er wel een paar leerkrachten die datgene hebben gedaan waarvoor u pleit. Zij hebben zich afgevraagd wat dit voor hun leerlingen betekent en hoe ze daarmee kunnen omgaan. Ik zou dus voorzichtig zijn met het oordelen over zoiets. Het is een instrument dat hoe dan ook in een bepaalde situatie functioneert.

Ik zou begrip kunnen opbrengen voor wat de heer Caron en mevrouw Tamsamani zeggen, mocht het zo zijn dat een minister – we hebben ook een tijd deze opdracht kunnen vervullen – systematisch vanuit één hoek iets promoot. Dan zou ik zeggen: dit kan niet. Vlaanderen is vandaag gelukkig een vrij open samenleving geworden, op een paar haarden van verzet na, die in alle milieus bestaan. Daar proberen mensen nog vast te houden aan een bepaald verleden. Als ze daar dan gelukkig mee zijn, dan til ik daar niet te zwaar aan. Die openheid in onze samenleving komt tot uiting door het feit dat mensen gemakkelijk kunnen omspringen met de instrumenten van anderen. Er wordt vaak gezegd dat de overheid neutraal moet zijn. Er wordt ook gezegd dat de overheid tegelijk pluralistisch moet zijn. Die begrippen verwacht men gemakkelijk, maar het gaat hier niet over hetzelfde. Soms worstelt ook het gemeenschapsonderwijs met dit probleem: moet het pluralistisch zijn, of moet het neutraal onderwijs aanbieden? En betekent dat pluralisme intern of extern pluralisme? Daarmee zijn we bij een heel moeilijke kwestie beland. Als er goede publicaties bestaan – van welke aard of vanuit welke hoek ook – dan moet men nagaan of men, door ze aan te reiken, op de ene of andere wijze voeding kan geven aan de leerkracht. Die kan er dan mee aan de slag, in het kader van zijn eigen situatie en van het project van zijn school. Ik herhaal echter: dat moet altijd met het nodige respect en de nodige terughoudendheid gebeuren.

Persoonlijk sluit ik me dus aan bij de woorden van de heer Dehaene, hoewel ik niet zo enthousiast ben als hij.

Hij heeft het voordeel van de jeugd. Wie jong is, mag al wat enthousiaster zijn. Van mij wordt verwacht dat ik dat wat minder uitdrukkelijk doe. Hoewel, schijn kan bedriegen. In sommige omstandigheden kan ik ook wel eens heel enthousiast zijn. Laat dit duidelijk zijn: zelf heb ik hier geen probleem mee, maar ik zeg er meteen bij dat dergelijke dingen met veel terughoudendheid moeten gehanteerd worden.

Mijnheer de minister, ik weet niet in welke mate u overleg hebt gepleegd met de minister van Onderwijs, maar u hebt alleszins impliciet gedaan wat hij vraagt. Hij pleit voor de brede school. Die kan op verschillende manieren worden gedefinieerd. De heer Caron of mevrouw Tamsamani heeft ernaar verwezen. De brede school is een concept waarbij een school zegt: wij staan er niet alleen voor, we aanvaarden een breed partnerschap, met diverse partners, deskundigheden en overtuigingen. Die school probeert, door die partners te mobiliseren, elk van die jonge mensen in een heel curriculum naar best vermogen te benaderen, in de totaliteit van hun persoon. In een brede benadering moet dit zijn plaats kunnen hebben, in die mate dat dit terughoudend en zeker niet opdringerig gebeurt. Ik weet niet of ik daarmee een mening vertolk die ook bij de minister leeft.

De voorzitter: Minister Vanackere heeft het woord.

Minister Steven Vanackere: Dit eerste uur van deze commissievergadering heeft al heel veel ideeën opgeleverd die een reactie en een standpuntbepaling vragen.

Ik zal beginnen met iets dat niet voorbereid is, maar dat ik bedacht toen ik mevrouw Vogels terecht hoorde spreken over atypische situaties. Mijn moeder zei me vaak vergoelijkend, wanneer ze het had over iemand waarbij ze bedenkingen had, dat die persoon ook het kind van iemand was. Nu kan ik daaraan toevoegen: het is ook iemands kleinkind. Wat we allemaal delen, is dat we afstammen van vier grootouders. Er loopt geen mens op deze wereld rond die niet in dat geval is. In mijn geval zijn ze alle vier dood, maar ik heb ze wel.

Mevrouw Vogels, we gaan het straks nog hebben over stereotypes. De wereld van de grootste stereotypes is tegelijk ook de wereld die kinderen het meest aanspreekt, namelijk die van de sprookjes. Het gaat hier over zes- tot achtjarigen aan wie bepaalde dingen worden verteld die te maken hebben met de waarden van verschillende generaties, die respect kunnen opbrengen voor elkaar en die de dialoog kunnen aangaan met elkaar, steunend op het vermogen zich in te leven in de andere generatie. Het gaat over 180.000 exemplaren. Mevrouw Vogels, u hebt overschot van gelijk als u opmerkt dat dit niet voor iedereen juist is, maar dat is nu eenmaal het medium waarvoor werd gekozen. Op een bepaald ogenblik moeten we vertrekken van een bepaalde basis en rekenen op de leerkrachten om ermee aan de

slag te gaan. Dat wou ik toch even zeggen, als antwoord op die bijkomende vraag.

Solidariteit en begrip tussen generaties is een belangrijke pijler. Elke vraagsteller heeft zich gehaast om dat te onderstrepen. Ik ga daarbij dus niet te lang blijven stilstaan, maar wil gewoon twee voorbeelden geven waaruit mag blijken dat het hier niet gaat over een eendagsvlieg, over iets dat zomaar even ter sprake komt.

De Vlaamse Jeugdraad en de Vlaamse Ouderenraad zijn het afgelopen jaar met elkaar in gesprek gegaan over het thema 'intergenerationele solidariteit'. De Vlaamse Ouderenraad heeft als thema voor de ouderenweek 2007, van 19 tot 25 november 2007, gekozen voor het ontmoeten van generaties onder de slogan 'Generaties verschillen? Ontmoeting verrijkt'. De Vlaamse Ouderenraad wil verschillende generaties dichterbij elkaar brengen en ouderen aanzetten om in dialoog te gaan met de andere generaties. Dat is ook van toepassing op de generaties binnen de verschillende culturen. Het verbeteren van de contacten tussen alle jongeren en de verschillende oudere generaties staat hierbij centraal. Ik pik in op wat elk van u heeft gezegd, namelijk hoe belangrijk de boodschap van intergenerationele solidariteit en onderling begrip is. Ik situeer dat in de grote actualiteit. Het is nu meer dan ooit wijs om ook ten aanzien van de allerjongsten dat verhaal te vertellen, op maatschappelijk niveau, niet op experimenteel klein niveau. Het verhaal moet zo breed mogelijk worden verspreid om die boodschap te ondersteunen.

Dan komen we tot de keuze voor het medium Zonnekind. Mevrouw Tamsamani, ik heb niet gekozen voor Zonnekind om het als een paard van Troje naar de klassen te laten trekken met de opdracht om zieltjes te bekeren. Het is ook niet om reclame te maken voor een uitgever of voor een tijdschrift. De reden waarom er voor Zonnekind is gekozen, is dat het tijdschrift op de markt een unieke positie heeft om jongeren en leerkrachten in de eerste graad van het basisonderwijs te bereiken met didactisch materiaal. Het tijdschrift Yeti, waar u naar verwijst, richt zich tot kinderen van de derde graad van het basisonderwijs en komt niet in aanmerking voor de actie die heel specifiek bedoeld was voor de kinderen van de eerste graad.

Sommigen zullen er misschien verbaasd over zijn, maar ik wil toch even in herinnering brengen dat het helemaal niet uitzonderlijk is dat de Vlaamse overheid een beroep doet op de publicaties van Averbode. Ik geef drie voorbeelden. In 2006-2007 was er in Zonneland een dossier van acht pagina's over hout. De houtbewerking is immers een knelpuntberoep en er moeten initiatieven komen om de studierichting hout wat populairder te maken bij de kinderen. Op de persconferentie van dat initiatief heeft minister Vandenbroucke gesproken. In Zonneland nummer 20

van het schooljaar 2001-2002 werd op initiatief van minister Vogels de folder 'Doe mee met de tijdrovers', verspreid, met een enquête over de tijdsindeling binnen het gezin. In Zonneland was er ook – met de steun van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) en de Europese Unie – een dossier van acht pagina's om kinderen te sensibiliseren voor vis en visserij. Ook over andere thema's zijn er speciale nummers geweest, bijvoorbeeld over energiebewustzijn en -besparing, media en voeding, steeds op vraag van en in samenwerking met de Vlaamse overheid of administraties.

Waarom gebeurt dat? Omdat het vehikel bestaat, mevrouw Temsamani, en omdat het in een bepaalde doelgroep het enige vehikel is dat in staat is een boodschap op een zo ruime schaal te verspreiden. Averbode is inderdaad gespecialiseerd in de productie en distributie van kinder- en jeugdtijdschriften en is in nagenoeg alle scholen aanwezig, over alle netten heen. Zonnekind wordt gebruikt door de leerkrachten in de klas en door de kinderen thuis. Het bereikt wekelijks 73.000 Vlaamse kinderen van zes tot acht jaar en 9000 Vlaamse leerkrachten van het eerste en tweede leerjaar. Meer dan driekwart van de leerkrachten hebben een abonnement op de PLUS-versie, het tijdschrift met de pedagogische bijlage. Het mag dus duidelijk zijn wat de appreciatie is van het onderwijs voor dat tijdschriftje, over alle netten heen. Ter informatie: binnen het vrije net is ongeveer 56 percent van de kinderen abonnee, bij de andere netten is dat 24 percent.

Ik kom tot de neutraliteit en het al dan niet godsdienstige karakter. Ik ben in de verleiding gekomen om heel de lezersbrief van Lucas Vanclooster van dit weekend voor te lezen, maar ik zal hem niet helemaal voorlezen. Hij is een eminent redacteur geweest van Nitro, het blad van de Humanistische Jongeren. Hij schrijft het volgende: "Vanmiddag kwam mijn dochttertje, eerste leerjaar gemeentelijk onderwijs, thuis met het door sommige geleidingen van de vrijzinnige beweging zo gevreesde opa- en omanummer van Zonnekind, uitgegeven door de paters van Averbode. Mijn kind volgt geen katholieke godsdienst en ik heb het blad meteen uit haar handen gerukt en gescand. Van katholieke indoctrinatie geen spoor. Opa god en oma Maria duiken nergens op, zelfs niet stiekem om de hoek. Voorts voert Altiora geen reclame voor de eigen publicaties, er is geen abonneerformulier ingesloten en, vreemd, mijn dochttertje heeft niet gezanikt om Zonnekind elke week te mogen ontvangen. Overigens, ze hield van het boekje en ik vond het ook best fijn en zinvol." Lucas Vanclooster zegt ook waar hij vandaan komt. De laatste zin laat ik voor uw eigen lectuur en heeft te maken met de appreciatie van de heer Vanclooster ten aanzien van degenen die daar een punt van maken. *(Opmerkingen)* Op vraag van de leden wil ik het dan wel voorlezen: "Kunnen sommige vrijzinnige groupuscules hun achterhoedegevechten nu alstublieft eens staken en een andere bezigheidstherapie zoeken?"

Ik kom terug op het verhaal van de godsdienst. De editie bevat niets over godsdienst. In de speciale editie werd expliciet verwezen naar de eindtermen en naar de leerplandoelen van de verschillende netten, met inbegrip van die van het gemeenschapsonderwijs. Er waren geen verwijzingen naar eindtermen of leerplandoelen inzake godsdienst of andere levensbeschouwelijke visies. In geen enkel opzicht wordt in het themanummer verwezen naar een godsdienstige of filosofische levensbeschouwing. Het blad is vrij algemeen verspreid, ook buiten het vrije net. Ik wil trouwens opmerken dat de leerlingen van het eerste leerjaar van alle scholen elk schooljaar het eerste nummer van Zonnekind ontvangen. *(Opmerkingen van mevrouw Anissa Temsamani)*

Van twee zaken één: ofwel vindt u dat dit niet kan...

Mevrouw Anissa Temsamani: Ik vind wel dat Zonnekind zelf dat mag, maar niet dat een minister dat kan.

Minister Steven Vanackere: Straks zal ik het hebben over de kostprijs, maar eerst heb ik het over de wet op de overheidsopdrachten. Het project is op 26 juni goedgekeurd na een onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking, zoals voorzien in de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten. Die wet is natuurlijk van toepassing, maar ze laat zeer veel zaken toe. Dit initiatief past daarin. Er is geen beroep gedaan op de mededinging. Het departement motiveerde deze werkwijze als volgt: "De diensten kunnen omwille van hun technische en artistieke specificiteit slechts aan één bepaalde dienstverlener toevertrouwd worden. Via het tijdschrift Zonnekind van Uitgeverij Averbode worden wekelijks 73.000 Vlaamse kinderen van zes tot acht jaar bereikt en 9000 Vlaamse leerkrachten van het eerste en het tweede leerjaar."

Men moet vaststellen dat niemand erin zou slagen om met minder dan 30.000 euro een nummer van een blad te maken dat onder 180.000 kinderen wordt verspreid. Mevrouw Dillen heeft gevraagd of het geld wel goed besteed is. We hebben eenmalig 30.000 euro vrijgemaakt voor de verspreiding van een boodschap op 180.000 exemplaren. De kostprijs bedraagt dus 16 cent per exemplaar. Dat kan men natuurlijk niet verbeteren. De kosten voor de realisatie van dit nummer en voor de verspreiding ervan naar de abonnees worden door Uitgeverij Averbode zelf gedragen. De subsidie is voor de bijkomende exemplaren van de niet-abonnees. Mevrouw Temsamani vroeg ook wat er gebeurt met de adressen die men via de enquête kan inzamelen. We hebben aan de uitgeverij gevraagd om geen commercieel gebruik te maken van de adresgegevens. De uitgeverij heeft expliciet toegezegd dat dit niet zal gebeuren.

Men vraagt me of ik heb overlegd. De beslissing is al op 26 juni genomen, en daarover is niet overlegd. Ik

wil gerust zeggen dat we dat wellicht beter hadden gedaan. Een uitgebreider overleg, meer dan wat mondeling overleg tussen twee ministers, ware beter geweest. Volgende vrijdag zal ik mijn collega op mijn kabinet ontvangen om te spreken over de wisselwerking tussen Welzijn en Onderwijs. Afgelopen weekend waren we samen aanwezig op een studiedag over incest, uitgerekend in Averbode. We hebben er afgesproken om goed te overleggen, want dat is erg nuttig. Er is niet overlegd, en dat is voor verbetering vatbaar.

Ik kan de actie niet stopzetten, want het gaat om een eenmalig initiatief. Bij wijze van besluit wil ik nog pleiten voor een ontspannen kijk op deze kwestie. Wie pluralisme verwacht met een verbod om de verschillende inspiraties in de samenleving te tonen, bewandelt een heilloos pad. Het echte pluralisme is een actief pluralisme, dat verdraagt dat verschillende inspiratiebronnen verschillende nuttige bijdragen aan een goede samenleving kunnen realiseren. Het gaat er dus niet om de ene of de andere inspiratie monddood te maken of te dwingen om zonder overheidshulp te functioneren. In dit geval ging het over 30.000 euro om 180.000 kinderen te bereiken. De oplossing bestaat erin verschillende bloemen te laten bloeien en ongecomplexiseerd met elkaar om te gaan.

Ik verzet me tegen een opvatting van pluralisme die neerkomt op een geurloze, kleurloze en inspiratieloze neutraliteit die eigenlijk betekent dat men niets meer mag zeggen. Ik voel me perfect thuis bij andere politieke gezagsdragers zoals minister Vandenbroucke en ex-minister Vogels, die in het verleden Averbode en Zonnekind hebben gebruikt als een vehikel om op een gemakkelijke en snelle manier een positieve boodschap – die niemand in vraag heeft gesteld – te verspreiden.

Mevrouw Mieke Vogels: Aan de Blabla-boemboem-campagne wou Averbode niet meewerken.

Minister Steven Vanackere: Daarop heb ik geen commentaar gegeven. Dat is stof voor een andere interpellatie.

Laten we met deze zaak ontspannen omgaan en laten we vooral niet te veel met samenzweringstheorieën werken. Wat ik vandaag heb gehoord, dat kan er nog mee door. Op sommige ogenblikken heb ik echter het gevoel gekregen dat er na deze actie een groot intentieproces wordt gevoerd. De betrokken uitgeverij wordt er overigens door niemand van de aanwezigen van beschuldigd dat ze indoctrineert of slinkse methoden gebruikt. Sommige hebben me dat wel gezegd buiten deze zaal, of ze hebben dat geschreven. Dat heeft me erg verbaasd. Ik blijf tegenover dat soort van kritieken een welbegrepen pluralisme verdedigen. Dat laatste staat toe dat iedereen spreekt, maar respect heeft voor het standpunt van anderen, en dat alles evenwichtig wordt afgewogen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. Uw antwoorden op mijn vragen een, vijf en zes bevredigen me echter niet. Kunt u de antwoorden aanvullen?

Minister Steven Vanackere: Verontschuldig me, ik heb niet op alle vragen geantwoord. Op de vraag of alle exemplaren verdeeld zijn, kan ik alleen antwoorden dat we dat niet gecontroleerd hebben. Een deurwaarder hebben we niet gestuurd. Ik had dat misschien kunnen doen, om iedereen helemaal gerust te stellen.

Ik kan u de dekkingsgraad in de scholen van de verschillende netten geven. Zonnekind is onder alle 180.000 kinderen verspreid. Er zijn 73.000 abonnementen. 19 percent van de abonnementen – 14.000 abonnementen – gaan naar kinderen die school lopen in andere netten dan het vrije net. 14.000 op 59.000 leerlingen of 24 percent is abonnee. In het vrije net – dat goed is voor 81 percent van de abonnementen – zijn er 59.000 abonnementen op 106.000 leerlingen. Daar is 56 percent abonnee.

De heer Bart Caron: Eigenlijk wil ik iets anders weten. Ik neem aan dat Altiora voor de verspreiding zijn eigen kanalen heeft gebruikt. Ik zou het interessant vinden te weten in welke mate die netten dat nummer ook daadwerkelijk hebben verspreid. Ik ben er niet zeker van dat ze dat hebben gedaan. U hebt er alle belang bij dat de nummers ook in handen van de kinderen terechtkomen. Kunt u dat laten onderzoeken?

Minister Steven Vanackere: Ik wil alvast zeggen dat ik geen enkele aanwijzing heb dat de verspreiding niet zo goed als perfect is verlopen. Ik heb geen signalen ontvangen dat er scholen zijn die een of andere vorm van boycot of verzet tegen het initiatief hebben georganiseerd. Ik zal het evenwel nagaan.

De heer Bart Caron: Wat de ideologische aspecten betreft, wil ik vooreerst zeggen dat ik niet op gespannen voet leef met welke ideologische of levensbeschouwelijke stroming ook. Ik zie ook geen spoken. Ik ben me ervan bewust dat er voor die doelgroep niet veel alternatieven zijn met een vergelijkbare dekkingsgraad. Toch noopt mijn eigen christelijke opvoeding me om daar zeer voorzichtig mee om te gaan.

Averbode maakt fantastische dingen. Ik zou er geen enkel probleem mee hebben dat de knowhow van Averbode wordt gebruikt om een project en een doelstelling van de Vlaamse overheid te helpen realiseren. Hier gaat het echter tegelijkertijd om een nummer van Zonnekind. Het is geen bijzondere uitgave, maar een nummer van dat blad. Dat kan een commerciële rol hebben gespeeld. Het bezorgt me wel een ongemakkelijk gevoel.

Mevrouw Dillen vroeg zich af of we ook zouden hebben geprotesteerd als voor deze actie een vrijzinnig blad zou zijn gebruikt. Ik had dat zeker gedaan. De minister ver-

wijst naar voorbeelden uit het verleden. Ik weet niet of de vergelijking altijd opgaat. Gaat het om een uitgave van een blad, of om het kopen van een katern in een blad? Wordt het verspreid onder alle abonnees, of onder alle kinderen? Dat zijn belangrijke vragen. Ik heb er trouwens geen problemen mee dat u voor de realisatie van uw doelstellingen ruimte koopt in bestaande publicaties koopt om uw blijde boodschap of uw heilzame leer uit te dragen. Ik meen dat echt. Onderwijs en Welzijn kunnen op een aantal terreinen zinvol samenwerken. Laten we daarin investeren. Ik ben dus blij dat u daarover met de minister van Onderwijs zult overleggen.

Ik heb de indruk dat de commercieel-financiële aspecten in orde zijn. Ik ben blij met uw antwoord ter zake. De kostprijs is laag, maar dat is niet zo uitzonderlijk. Elke uitgever kan op zo'n grote oplages zeer goedkoop werken. U stelt dat slechts één uitgever dit kan. Ik neem daar akte van. Misschien is dat zo: op dat vlak ben ik niet goed op de hoogte. Ik heb niets tegen Uitgeverij Averbode of tegen de visie van de uitgeverij. Ik vraag wel dat we dit soort van zaken secuur aanpakken. Blijkbaar ben ik daar voorzichtiger in dan anderen.

Er is gesproken over het typisch Vlaamse gezin. Mag ik vragen om eens nuchter vast te stellen dat dit ideaaltipe niet langer bestaat? Het heeft geen zin om een model of een sjabloon uit te werken dat haaks staat op de realiteit. Kijk eens rond in uw eigen omgeving en kijk hoeveel kinderen twee ouders en vier grootouders hebben. Ik heb het dan nog niet eens over hun 'Vlaamse' origine.

Ik heb zelf een kleinkind uit een andere cultuur. Ik ben gescheiden en hertrouwd. Mijn kinderen hebben dus eigenlijk meer grootouders. Ik ben trouwens zeer blij dat de relatie met de familieleden prima verloopt. Er zijn echter problemen. Als op school een feestje wordt gegeven, komen mijn kinderen met meer mensen dan anderen. Dat is net het tegenovergestelde van wat mevrouw Vogels daarnet heeft gezegd, namelijk dat kinderen niemand meebrengen. Laten we blij zijn dat de familiale band goed is. Ook dat maakt deel uit van het begrip en de solidariteit tussen generaties.

De diversiteit van families heeft te maken met scheiden en hertrouwen, met verschillende culturen en leefstijlen. Ik roep dan ook op om daar in de toekomst rekening mee te houden. Als u vandaag aan kinderen uit het lager onderwijs vraagt waar ze het vaak over hebben, dan zullen ze antwoorden dat het net over die problemen gaat. In mijn kindertijd werd ik daar niet mee geconfronteerd. De werkelijkheid van vandaag is nu eenmaal anders. Laten we dat dan ook duidelijk maken. We moeten daar zeker aan toevoegen dat die werkelijkheid niet zo negatief moet zijn als sommigen denken en dat begrip en solidariteit zeker mogelijk zijn.

De voorzitter: Mevrouw Tamsamani heeft het woord.

Mevrouw Anissa Tamsamani: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Toch blijf ook ik op mijn honger zitten. Ik wil voor alle duidelijkheid herhalen dat het me hier niet gaat om Zonnekind of om de inhoud van dat blad, maar over uw initiatief om aan één bedrijf een opdracht toe te kennen. Ik ben overigens niet verantwoordelijk voor al degenen die vanuit hun levensbeschouwelijke overtuiging hun meningen hebben geventileerd in allerlei kranten. Mij gaat het vooral over het feit dat het om één specifieke firma gaat. U hebt een aantal argumenten aangehaald om die keuze voor dat specifieke blad te verdedigen. Ik twijfel overigens ook niet aan de kwaliteit van het bedrijf of van Zonnekind. Ik heb al gezegd dat ik het vroeger ook heb gelezen.

U hebt gezegd dat pluralisme betekent dat daarop niet zo erg mag worden gefocust. Voor mij houdt pluralisme in dat gelijke steun wordt gegeven aan andere organisaties met een andere inspiratie. Mijnheer de minister, op dat vlak blijf ik op mijn honger zitten. Ik kan me best inbeelden dat u een opdracht had gegeven aan een neutrale organisatie, die dan een eenmalige publicatie had kunnen verzorgen. De inhoud had dezelfde kunnen zijn. Eventueel had ze gebruik kunnen maken van de knowhow van Averbode. Daar heb ik geen probleem mee. Ik vraag me alleen af waarom er voor Averbode werd gekozen. *(Opmerkingen)*

Het feit dat u verwijst naar uw voorgangers, geeft toch ook aan dat op regelmatige basis met datzelfde bedrijf wordt samengewerkt.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de minister, ik blijf me verzetten tegen dit soort van selectieve verantwoordiging. Ik hoor hier zeggen dat het niet verantwoord is dat u een beroep hebt gedaan op Zonnekind. Ik zit toch al vrij lang in het Vlaams Parlement. Ik heb deze reactie nooit gehoord over eenzelfde initiatief van minister Vandenbroucke, die tijdens deze regeerperiode ook een beroep heeft gedaan op een van de uitgaven van de abdij van Averbode. Tijdens de vorige regeerperiode heb ik evenmin van iemand een reactie gehoord op het initiatief van mevrouw Vogels. Ik betreur de houding die hier wordt aangenomen.

Ik heb bedenkingen over het financiële aspect. Inhoudelijk zie ik er echter geen graten in. Ik heb echt de moeite gedaan om het artikelje te lezen. Ik vraag me af of degenen die hier het woord hebben genomen, dat ook hebben gedaan. Het is een braaf stukje. Daar wordt echt geen kinderzieltje mee gewonnen. Geen enkele mama of papa wordt daardoor overtuigd om voor minister Vanackere of zijn partij te stemmen. *(Opmerkingen van de heer Bart Caron en van mevrouw Anissa Tamsamani)*

Jawel, mevrouw Tamsamani. In het begin hebt u wel gezegd dat u zich afvraagt of het hier niet gaat om propaganda voor minister Vanackere.

Mijnheer de minister, u hebt gelijk. Het gaat inderdaad om een klein budget dat maar één keer is ingeschreven op de begroting. Ik blijf er echter bij dat er belangrijkere noden zijn in Vlaanderen. Ik zou liever hebben dat het geld in de toekomst anders besteed wordt.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer de minister, net als u vind ik dat respect betonen voor ouders en grootouders zeer belangrijk is. Toch mag u mijn opmerking niet zo maar onder tafel vegen. In de provincie Antwerpen is een op de vijf kinderen niet meer van Vlaamse afkomst. In Deurne en in de stad Antwerpen zijn dat er zeven op tien.

Het zou interessant kunnen zijn om na te gaan waar de abonnees van Zonnekind vandaag wonen en waar het blad geen abonnees heeft. Met de mensen van Averbode kan dan worden nagedacht hoe ze hun expertise kunnen uitbreiden, zodat een leerkracht weet hoe hij kan werken rond dit thema als de grootouders niet in de buurt zijn.

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Ik heb het blad wel gelezen omdat mijn kinderen het hadden meegebracht. Ik was wat ontgoocheld dat mijn kinderen niet tegen me riepen dat ze het boekje van Steven hadden gekregen. (*Gelach/Opmmerkingen*)

Mijnheer de minister, ik ben blij dat u gebruik hebt gemaakt van een bestaand kanaal om deze boodschap over te brengen. Mijnheer Caron, u zegt dat u verscheidene uitgevers kunt vinden die voor 29.000 euro hetzelfde kunnen doen. U mag me die adressen doorspelen. Over anderhalf jaar komen die van pas. De cijfers die ik in gedachten heb, zijn van een andere orde van grootte.

Ik blijf er bij dat ik de reactie vreemd vind. Ik zal er de stukken op nalezen om te zien of er vragen zijn gesteld over het initiatief van minister Vandenbroucke. Mijnheer Caron, als u de parlementaire verwijzing van dat stuk hebt, mag u me die gerust geven. Dat bespaart me tijd.

De voorzitter: Mevrouw Roex heeft het woord.

Mevrouw Elke Roex: Mevrouw Vogels, u spreekt hierover altijd met de idee van de stad als achtergrond. In een stad zijn er natuurlijk verscheidene culturen aanwezig. Voor mij is het even belangrijk dat de verdraagzaamheid overal in Vlaanderen groeit en dat racisme wordt ingedijkt. Ook op het platteland moeten de mensen kennis maken met andere culturen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over een preventiebeleid tegen migraine

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de minister, naar aanleiding van de tweede Europese migrainedag van enkele weken geleden, werd een conferentie georganiseerd waarbij deze ernstige problematiek onder de aandacht werd gebracht. Volgens de cijfers kampt meer dan een op tien Vlamingen met migraine. Vrouwen zijn er vaker het slachtoffer van dan mannen. In ons land is migraine verantwoordelijk voor 1.650.000 ziektedagen per jaar.

Uit het colloquium is gebleken dat migraine ondergediagnostiseerd wordt en dat veel patiënten te lang wachten om een beroep te doen op de dokter. Ook nemen ze te vlug hun toevlucht tot intense medicatie, wat chronische hoofdpijn tot gevolg kan hebben. Bovendien wordt de oorzaak van de pijn vaak niet behandeld.

Ook waarschuwen de specialisten dat er over migraine vele misvattingen bestaan. Zo bestaat bijvoorbeeld de idee dat migraine alleen bij vrouwen voorkomt, dat kinderen geen migraine kunnen hebben en dat migraine niet kan worden voorkomen. Specialisten stellen heel duidelijk dat preventie wel degelijk mogelijk is. Zo bestaan er preventieve medicijnen, die de patiënt op voorschrift van een dokter kan krijgen. We moeten dan ook nadenken over een doeltreffend preventiebeleid.

Mijnheer de minister, voor zover ik weet, zijn er in het verleden geen preventiecampagnes gevoerd. Die blijken nochtans noodzakelijk te zijn. Hebt u naar aanleiding van deze conferentie overleg gepleegd met, bijvoorbeeld, de Belgian Headache Society, een groepering van artsen, en met de Hoofdpijnliga, een patiëntenvereniging, om na te gaan hoe er preventiecampagnes kunnen worden georganiseerd? Hebt u initiatieven genomen om een dergelijke campagne te voeren? Heeft de Vlaamse Regering initiatieven genomen om een deelname aan het wetenschappelijk onderzoek betreffende migraine te bevorderen?

De voorzitter: Minister Vanackere heeft het woord.

Minister Steven Vanackere: Mevrouw Dillen, u haalt terecht een gezondheidsprobleem aan. Vele mensen kampen met migraineaanvallen en ondervinden hierdoor beperkingen in hun dagelijkse functioneren. Een aanpak op bevolkingsniveau is mogelijk voor pathologieën en ziektebeelden die kunnen voorkomen of genezen worden met een eenduidige aanpak of met een reeks strategieën die voldoende eenduidig zijn om op het niveau van een bevolking veralgemeend te worden

toegepast. Deze eenduidige aanpak moet uiteraard wetenschappelijk onderbouwd zijn, op evidenties gebaseerd en de effectiviteit ervan moet bewezen zijn. Om die reden is migraine een ziektebeeld dat moeilijk op bevolkingsniveau kan worden aangepakt. De mogelijke oorzaken zijn immers relatief divers en ook de symptomen en bijkomende ongemakken zijn niet bij elke patiënt dezelfde.

Mevrouw Dillen, ik onderschat het probleem en de impact op de gezondheid niet. Daarom vind ik de rol van de huisarts van cruciaal belang. Het gaat om het toepassen van oplossingsstrategieën ten aanzien van recurrenente gevallen. Ze zijn echter zo divers dat de strategieën moeilijk toepasbaar zijn op het niveau van een bevolking. De huisarts kan een diagnose stellen en een gepaste behandeling voorschrijven. Zeker bij gebruik van medicatie is het belangrijk dat het totaalbeeld van de patiënt mee in rekening kan worden gebracht. Dat is trouwens een van de meerwaarden van het globaal medisch dossier bij de huisarts. Indien nodig kan hij ook veel gerichter doorverwijzen naar meer gespecialiseerde hulpverlening.

Gelet op deze argumenten heb ik vooralsnog geen middelen uitgetrokken voor een preventiecampagne op bevolkingsniveau. Voor gericht wetenschappelijk onderzoek kan een aanvraag worden ingediend bij de functioneel bevoegde minister, mevrouw Ceysens. Zij beheert de budgetten. Maar als de indieners van deze wetenschappelijke projecten me zouden aanspreken en me overtuigen van de meerwaarde van een dergelijk onderzoek, zal ik niet nalaten om dat aan te bevelen bij mijn collega-minister.

Mijn antwoord ontgoocht u allicht. Ik wil de problematiek van de migraine op het niveau van de gezondheid en de curatie zeker niet onderschatten. Op uw vraag wat mogelijk is op het vlak van preventie voor de hele samenleving, moet ik antwoorden dat er vandaag onvoldoende evidence based materiaal voorhanden is om aan iedereen migrainewerende strategieën aan te bieden. Ik stel wel vast dat heel wat factoren die tot migraine kunnen leiden, veroorzaakt worden door een bepaald consumptiegedrag dat ook in andere campagnes wordt afgeraden.

De meer algemene campagnes voor het bevorderen van een gezonde levenswijze leveren ongetwijfeld ook een nuttige bijdrage tot het voorkomen van migraine, maar omgekeerd zijn er vandaag geen echte strategieën voorhanden die toegespitst zijn op de migraineproblematiek. Ik heb er ook geen in het vooruitzicht.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik begrijp dat vandaag een algemene preventiestrategie niet mogelijk is. We kunnen alleen maar

hopen dat er voldoende wetenschappelijk onderzoek wordt ondernomen om een juiste basis te creëren die toelaat een of andere vorm van preventiecampagne uit te werken.

Het is een probleem waarmee veel mensen geregeld worden geconfronteerd. Ik heb het geluk gehad om zelf nog nooit een migraineaanval te hebben moeten doorstaan. Ik laat mij vertellen dat de mensen die er wel mee worden geconfronteerd, een aantal dagen door de hel gaan en niet normaal kunnen functioneren. Laat ons hopen dat preventie op termijn mogelijk wordt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de ontsnapping van drie jongeren uit de jeugdinstelling De Overstap in Antwerpen

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: De Antwerpse jeugdinstelling De Overstap is een open instelling voor jongeren die ernstige strafbare feiten hebben gepleegd. Enkele weken geleden, op zaterdag 23 september 2007, zijn drie zware jongens op een wel heel gewelddadige manier uit deze instelling ontsnapt. Eerst hebben ze de opvoeder zware verwondingen toegebracht. Ze hebben hem een aantal keren met een waterfles op het hoofd geslagen, in elkaar gestampt en vervolgens door de gang gesleurd. Dan hebben ze hem zijn gsm, zijn sleutel en zijn badge afhandig gemaakt. Ten slotte hebben ze hem opgesloten en zijn ze ontsnapt. Ik heb achteraf vernomen dat de man voor verzorging in het ziekenhuis is opgenomen. Hij is ook mentaal zwaar getraumatiseerd en voor onbepaalde tijd buiten strijd.

Ik wil duidelijk beklemtonen dat het hier gaat om drie jongeren die zeer ernstige strafbare feiten hebben gepleegd. Het gaat om drie jongens die begin september door de jeugdrechter werden geplaatst en het strengste regime opgelegd kregen omdat ze alle drie al een veroordeling wegens slagen en verwondingen hadden opgelopen. Ze zijn zeker niet aan hun proefstuk toe. Ik maak me toch de bedenking waarom zij niet zijn opgesloten in een gesloten instelling, die beter aangepast is om dit soort van zware jongens op te vangen. Het zijn agressieve jongens die een duidelijk gevaar betekenen voor de samenleving. Dat zijn de woorden van de directeur. Als ik goed geïnformeerd ben, is een van de drie jongeren opnieuw gevat maar zijn de twee anderen nog steeds spoorloos. De directeur van de instelling spreekt over een.

Twee weken geleden heeft zich een merkwaardige evolutie voorgedaan. Child Focus heeft het groene licht gekregen van het parket van Antwerpen om een opsporingsbericht te verspreiden omdat de jongeren in gevaar zouden verkeren. Het parket wenst het als een “onrustwekkende verdwijning van minderjarigen” te behandelen. Dat vind ik het omkeren van de situatie. Het gaat om zware jongens, recidivisten die een reëel gevaar betekenen voor de samenleving en daarom moeten worden opgespoord. Hopelijk worden ze zo snel mogelijk gevonden, dat is evident. Maar het dossier bestempelen als een onrustwekkende verdwijning, is de zaken op zijn kop zetten.

De directeur van de instelling sprak van een zeer zwaar incident. Hij wist dat het niet de eerste keer was dat deze jongeren uit een instelling konden ontsnappen. Op het ogenblik van het incident zou er slechts één bewaker verantwoordelijk zijn geweest voor het toezicht en de bewaking van deze jongeren.

De vakbonden stellen terecht dat het onverantwoord is om slechts één begeleider bij jongeren van dit zware kaliber te laten. Er moet volgens hen dringend meer personeel worden ingeschakeld. Want, zo stelt de vertegenwoordiger van de vakbond: “De collega’s van het slachtoffer zijn vandaag doodsbang. Ze beseffen dat het ook hen kan overkomen. Eén opvoeder is niet opgewassen tegen zes of zeven jongeren van dit kaliber. Helaas gebeurt het steeds vaker dat begeleiders er alleen voorstaan. Er is in onze jeugdinstituten gewoon te weinig personeel om het werk op een veilige manier te doen. Wij eisen maatregelen.”

De vakbonden stellen een terecht eis voor meer personeel. Er is te weinig omkadering in deze instellingen om de jongeren goed en veilig te begeleiden. Een grondig debat over deze materie is dan ook noodzakelijk in deze commissie.

In een antwoord op mijn vraag van 14 februari 2007, naar aanleiding van een andere spectaculaire ontsnapping in Antwerpen, die van ‘de kleine piraat’, stelde mevrouw Vervotte het volgende. “Wanneer het parlement het erover eens is dat er doelgroepen zijn waarbij het maatschappijbeveiligende aspect heel belangrijk is en die niet terecht kunnen in het federale detentiecentrum, moeten we goed uitmaken wat onze mogelijkheden zijn. Los daarvan mogen we niet de illusie creëren dat een gemeenschapsinstelling een gevangenis is. In gemeenschapsinstellingen kunnen we maatschappijbeveiligende aspecten niet garanderen. We kunnen wel de zorg zo veel mogelijk uitbreiden en trachten dat het behoud van de jongeren zo maximaal mogelijk wordt gemaakt. Voor bewaking moeten we andere oplossingen zoeken.”

Het wordt dus dringend tijd om hier ook werk van te maken. De recente ontsnappingen illustreren dat. In februari was er een vrij grote consensus om in onze

commissie een grondig debat over dit punt te houden. We moeten er opnieuw over nadenken.

Wat zijn de juiste oorzaken van de ontsnapping? Is er een intern onderzoek over gehouden?

Wat zijn de resultaten van het onderzoek?

Ik heb al gewezen op het terechte standpunt van de vakbonden, dat het absoluut onverantwoord is dat één bewaker instaat voor de bewaking van jongeren van dit zware kaliber. Men wist trouwens dat het niet de eerste keer was dat deze jongeren uit een instelling konden ontsnappen. Men had dus preventief kunnen optreden.

Welke maatregelen werden er concreet genomen om elke mogelijkheid van ontsnapping van deze jongeren die niet aan hun proefstuk toe waren, tegen te gaan?

Er werd aangekondigd dat de directie van de Antwerpse jeugdinstituten, samen met uw kabinet, zou onderzoeken of er bijkomende veiligheidsmaatregelen nodig zijn. Heeft dit overleg intussen al plaatsgevonden? Wat zijn de resultaten van dit overleg? Welke bijkomende veiligheidsmaatregelen zijn er genomen?

Welke initiatieven zijn er al genomen om in een betere omkadering te voorzien en deze zware jongeren goed en veilig te begeleiden? Er werd terecht een klacht geformuleerd dat er meer personeel moet worden ingezet. Hebt u in dit verband intussen al initiatieven genomen?

De voorzitter: Minister Vanackere heeft het woord.

Minister Steven Vanackere: Ik betreur natuurlijk het incident dat zich onlangs in De Overstap heeft voorgedaan. De voorziening ontvangt sinds juli 2006 projectmiddelen, bovenop haar erkenning als 1bisvoorziening, om als proeftuin een sterk gestructureerd aanbod voor minderjarige delinquenten op te zetten. Ik parafraseer mijn voorganger als ik zeg dat het geen gevangenis is, maar een sterk gestructureerd aanbod binnen open instellingen.

Bij het opstarten van de proeftuin werden er duidelijke afspraken gemaakt betreffende de doelgroepafbakening, het inhoudelijke concept, de veiligheid en de samenwerkingsverbanden met ondersteunende en vooral Antwerpse diensten. De werking van de proeftuin wordt ook permanent geëvalueerd. Het in de pers aangekondigde overleg tussen de initiatiefnemers, mijn kabinet en het Agentschap Jongerenwelzijn was een al lang vóór het incident geplande evaluatievergadering. Op dit overleg kwam uiteraard het incident ter sprake. Het heeft de vergadering zelfs gemonopoliseerd.

Het relaas van de ontsnapping hebben we in de pers kunnen lezen. Ik zal het niet hernemen. De Overstap zelf

heeft onmiddellijk na het incident een grondige evaluatie gemaakt van het gebeuren en interne maatregelen genomen om dergelijke incidenten maximaal te voorkomen. Met de Antwerpse politie werd de alarmfunctie tot snelle interventie in geval van nood bijgesteld. Onmiddellijk na het incident werd ervoor geopteerd om gedurende een drietal weken geen nieuwe opnames te realiseren om de leefgroep intern terug tot rust te brengen. Ten slotte bleek dat het binnen de beschikbare kredieten mogelijk was om de personeelsbezetting bij te sturen tijdens avond- en weekenddiensten. Een grotere begeleidingsbezetting wordt op dit moment al gerealiseerd.

Op het overleg kwamen ook de volgende zaken aan het licht. De voorziening merkte de laatste maanden een verzwaring van het profiel van haar populatie. Er worden niet langer first en second offenders – jongeren die een eerste of tweede feit hebben gepleegd – opgenomen zoals voorzien in de overeenkomst tussen De Overstap en de Vlaamse overheid, maar ook veelplegers of multidelinquenten. Deze verzwaring is volgens De Overstap te wijten aan een tekort aan informatie op het ogenblik van de toewijzing. Het is dus niet intentioneel. Ze komen er terecht en dan blijkt dat het niet gaat om first of second offenders, maar om jongeren met een zwaarder profiel.

Op 11 oktober jongstleden vond een bijkomende evaluatie van de proeftuin plaats, waarop, naast mijn kabinet en het Agentschap Jongerenwelzijn, ook de verwijzende instanties en een vertegenwoordiging van de Antwerpse jeugdrechters aanwezig waren. Een betere bewaking van de doelgroep door jeugdrechters en verwijzers, was een van de thema's die op deze evaluatie besproken werden. Met deze proeftuinen moet men immers binnen de logica van de doelgroep blijven. U hebt zelf aangegeven dat het hier ging om jongeren die men kan beschouwen als jongeren met een zwaar profiel.

De initiatiefnemer stelt eveneens vast dat veel van de opgenomen jongeren een duidelijke psychische of randpsychiatrische problematiek vertonen. De voorziening zal deze vaststelling met kwalitatieve en kwantitatieve gegevens onderbouwen. Zo kunnen we nagaan welke therapeutisch aanbod eventueel bijkomend moet worden aangeboden aan de jongeren. In elk geval zal de vzw Arktos het programma Rots en Water – een agressie-regulerend programma waarvoor Arktos de Award Jeugdzorg 2006 ontving – de komende weken introduceren in de werking van De Overstap. Ook de tweede commentaar met betrekking tot de psychische en randpsychiatrische problematiek heeft een zekere relevantie voor dit betreuwenswaardige voorval.

Een andere conclusie van de vergadering is dat niet a priori kan worden gesteld dat er bijkomend geld moet worden ingezet in De Overstap. De directie en de raad van bestuur analyseren de komende weken of, door een gewijzigde inzet van het huidige personeelscontingent of

door de aanpassing van de interne procedures, de veiligheid kan worden vergroot. Noch bij de initiatiefnemers, noch bij onszelf leeft dus de overtuiging dat het hier gaat om een tekort aan personeelsleden. Het gaat veeleer om een adequatere inzet in weekend- en avondmomenten. Aan het begin van mijn antwoord hebt u gemerkt dat een deel van de beslissingen ter zake al zijn genomen.

Mevrouw Dillen, in uw derde vraag grijpt u terug naar het incident waarover u in februari van dit jaar mijn voorganger hebt ondervraagd. Het ging over de veiligheidsmaatregelen in de gemeenschapsinstellingen naar aanleiding van de ontsnapping uit de instelling De Hutten. Uit een intern onderzoek naar het incident in kwestie blijkt dat daar onachtzaam is gehandeld. Er zijn dan ook bijkomende maatregelen genomen met betrekking tot het bezoekrecht. De jongeren kunnen externe bezoekers alleen ontmoeten in welbepaalde lokalen en volgens vaste procedures. In de gesloten instelling werden ook bijkomende maatregelen genomen om het behoud van de geplaatste jongeren in deze instellingen te garanderen.

Ik heb het over “het behoud van de geplaatste jongeren”. Dat jargon moet ik gebruiken, omdat ik nooit mag zeggen dat mensen uit dit soort instellingen ontsnappen. Dat impliceert immers dat het gevangenen zouden zijn. Ik weet wel dat dit bevreemdend overkomt voor sommige mensen, maar ik vind het nuttig te onderstrepen dat mensen uit dergelijke gemeenschapsinstellingen niet ontsnappen, maar dat het behoud op dat ogenblik niet wordt gegarandeerd. Dat kan men mooi praterij noemen, maar het is een manier om erop te wijzen dat onze instellingen geen gevangenen zijn. Ik hecht daaraan. Ik merk trouwens aan de reacties van parlementsleden dat ook zij dat onderscheid op prijs stellen.

Er zijn dus maatregelen genomen om het behoud van deze jongeren te garanderen. Zo is er de verbetering van de fysieke beveiliging door bijkomende hekken en poorten, en, bij de verbouwing van een leefvleugel met twintig plaatsen, het uitrusten van de kamers en andere lokalen met veiligheidsdeuren en -sloten. Er zijn de uniforme regels met betrekking tot de beslissingen over deelname aan externe activiteiten georganiseerd door de instelling, conform de nieuwe bepalingen in de gewijzigde wet betreffende de jeugdbescherming. Jongeren die mogelijk uit handen worden gegeven, kunnen slechts om uitzonderlijke redenen en mits toelating van de jeugdrechter, de instelling verlaten.

Het Agentschap Jongerenwelzijn zal me weldra de resultaten bezorgen van een externe audit met betrekking tot het optimaliseren van de volledige beveiliging. Deze audit zal ongetwijfeld ook aanleiding geven tot het overwegen van bijkomende maatregelen.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

Eerst wil ik het even hebben over die formulering ‘het behoud in de instellingen’. Als het gaat over een open instelling en over jongeren die daar belanden omdat ze voor de eerste maal een misstap hebben begaan, volg ik uw betoog. Ik denk echter dat we het er allemaal over eens zijn dat de jongeren waarover ik vandaag een vraag heb gesteld, niet thuishoren in een open instelling. Dat is niet uw verantwoordelijkheid. Ik behandel in een andere hoedanigheid al wel eens zaken voor de jeugdrechtbank. Daar wordt toch wel rekening gehouden met het verleden van elke jongere die er moet verschijnen. Hier gaat het over jongeren die zeer zware feiten hebben begaan. Het gaat over zware geweldpleging, en niet voor de eerste maal. Deze jongeren waren in het verleden al geplaatst. Ook toen zijn er erin geslaagd om te ontsnappen. Ik denk dat we het er allemaal over eens kunnen zijn dat deze jongeren helemaal niet thuishoren in een open instelling. Het is de plicht van de jeugdrechter om, ter bescherming van de samenleving, te zoeken naar een aangepaste oplossing voor deze jongeren.

Mijnheer de minister, uit uw contacten met De Overstap zou zijn gebleken dat er sprake is van een verzwaring van het profiel van de populatie. Dat verontrust me. Dat is hoofdzakelijk een federale bevoegdheid. U beslist niet waar welke jongere wordt geplaatst. Ik dring er dan ook op aan dat een nieuwe federale regering daar werk zou van maken, en dat men er in de toekomst zou over waken dat jongeren die dergelijke ernstige feiten plegen en recidivist zijn, op een andere wijze worden opgevangen.

Wanneer verwacht u de resultaten van de externe audit?

Mijnheer de voorzitter, tot slot wil ik vragen dat deze commissie, als we eens een gaatje vinden in onze drukke agenda, na de begrotingsbesprekingen en na de bespreking van een aantal andere hoogdringende dossiers, zou overleggen over de wijze waarop deze dossiers moeten worden aangepakt.

Minister Steven Vanackere: Ik wil bevestigen dat de problematiek deels te maken heeft met de juiste doorverwijzing van de jongere, en met de vraag naar welke soort van voorziening hij wordt doorverwezen. Zoals u duidelijk hebt gehoord, hadden de mensen van De Overstap een afspraak met de Vlaamse Gemeenschap om te werken met first en second offenders, jongeren die bij een eerste of tweede feit tegen de lamp zijn gelopen en dus een parcours moeten afleggen. Het kan niet de bedoeling zijn om jongeren met een ander profiel naar dit soort voorzieningen te sturen. Nadat we dat in de evaluatievergadering hadden vastgesteld, hebben we dan ook het overleg verruimd tot de verwijzers en de jeugdrechters, om duidelijk te maken dat dit niet kan. Ook al is er het probleem dat men de jongeren ergens heen wil

sturen, initiatieven als De Overstap zijn niet geschikt voor dergelijke profielen. Dat is nog eens duidelijk gesteld. Dit mag hopelijk in de toekomst dit soort spijtige incidenten helpen vermijden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toepassing van de adoptiewetgeving door de Vlaamse autoriteit Kind en Gezin, met name wat de adoptie door holebikoppels betreft

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer de voorzitter, in de bijlage bij de VRIND-rapporten die zich toespitst op gelijke kansen, lezen we een aantal positieve zaken. Tussen 2003 en 2006 zijn de wetten op het homohuwelijk en de holebiadoptie goedgekeurd, en eigenlijk zien de Vlamingen dat wel zitten. Zo vindt twee derde van de Vlamingen het een goede zaak dat holebi's kunnen trouwen. We zien ook dat de aanvaarding van adoptie door twee vrouwen stijgt van 38 naar 48 percent, en dat die van adoptie door twee mannen stijgt van 30 naar 41 percent.

Er zijn wetten. Er wordt gewoonlijk gezegd dat tussen droom en daad wetten en praktische bezwaren in de weg staan.

Minister Steven Vanackere: En ook een gevoel van weemoed, dat 's avonds komt.

Mevrouw Mieke Vogels: In dit geval staan er geen wetten meer in de weg, maar alleen nog praktische bezwaren. De weemoed laat ik aan u over.

In uitvoering van het Verdrag van Den Haag is er recent een nieuwe federale adoptiewetgeving gemaakt, die eigenlijk voor een deel overneemt wat Vlaanderen al een aantal jaren doet, namelijk een ernstige voorbereiding. Zo moeten mensen die een kind willen adopteren, een cursus volgen. Er is een gezinsonderzoek. Er is sprake van een vrij lange procedure. Op basis van de nieuwe federale wetgeving krijgen mensen vervolgens een soort beginseltoestemming van de jeugdrechtbank om te kunnen adopteren.

Nu zijn er op basis van de wet die ook holebikoppels toelating geeft te adopteren, de voorbije jaren een aantal beginseltoestemmingen gegeven. Daaruit blijkt dat het allesbehalve evident is om als holebikoppel te adopteren. Dat geldt natuurlijk niet als het gaat over het natuur-

lijke kind van een van de beide partners. Uit de statistieken blijkt dat de jongste jaren tientallen holebiparen hebben geadopteerd, maar dan ging het wel over het natuurlijke kind van een lesbische vrouw of een homoman. Als het echter gaat over een buitenlandse adoptie, dan wordt het veel moeilijker, vooral dan in Vlaanderen. Zo blijkt immers dat al onze erkende diensten voor interlandelijke adoptie niet met holebikoppels willen werken. Ze stellen dat de landen waarmee ze samenwerken voor het adopteren van kinderen, geen kinderen ter beschikking stellen van holebikoppels. Blijkbaar zijn er maar twee landen waar dit echt zonder problemen verloopt, namelijk Zuid-Afrika en de Verenigde Staten.

In Vlaanderen is er geen enkele adoptieorganisatie die met Zuid-Afrika werkt. In Wallonië is dat wel het geval. Daar zijn er al een aantal Zuid-Afrikaanse kinderen geadopteerd door homoparen. Die organisaties kunnen echter niet werken voor holebikoppels in Vlaanderen, tenzij die koppels zouden verhuizen naar Wallonië. Dat is een wat bizarre situatie.

Zo ken ik persoonlijk een dergelijk paar. Zij hebben een hele weg afgelegd om te proberen een kindje uit Zuid-Afrika te adopteren. Dat spoor is doodgelopen. Uiteindelijk zijn ze, op basis van Nederlandse voorbeelden, gaan zoeken in New York. Daar zijn er inderdaad ook adoptieorganisaties die kinderen aan holebikoppels willen afstaan.

Oorspronkelijk was onze eigen Vlaamse Centrale Autoriteit, Kind en Gezin, erg bereidwillig om op een positieve manier mee te werken en het kanaal naar New York te onderzoeken. Ik moet zeggen dat de betrokkenen enorm blij waren met de wijze waarop Kind en Gezin die samenwerking wilde opzetten, tot op 16 augustus de Vlaamse adoptieambtenaar van Kind en Gezin via een brief liet weten dat het adoptiekanaal met New York werd afgekeurd. Daarvoor werden twee redenen opgegeven. De eerste is dat de VS het Verdrag van Den Haag nog niet heeft geratificeerd en er dus geen centrale autoriteit is. Kind en Gezin hanteert daar een zeer enge interpretatie van artikel 361-3, dat zou stellen dat de bevoegde autoriteit een centrale autoriteit van een andere overheid moet zijn. Nochtans is het artikel in kwestie veel ruimer. Het zegt helemaal niet dat die centrale autoriteit de centrale autoriteit van een andere overheid moet zijn. Trouwens, de VS heeft het Verdrag van Den Haag inderdaad niet goedgekeurd, maar wel een strenge procedure ontwikkeld om adoptieorganisaties te controleren. Meer nog, Nederland heeft het verdrag wel ondertekend en heeft wel een centrale autoriteit, en het werkt wel samen met de adoptieorganisatie in New York. Nederland interpreteert het verdrag dus in ruime zin, Kind en Gezin in zeer enge zin.

De tweede reden is het feit dat het subsidiariteitsbeginsel vooropstaat. Dat klopt. Een kind wordt pas geadopteerd

wanneer er in eigen land echt geen alternatief meer is. Er wordt gesteld dat de Verenigde Staten zelf echtparen kennen die op zoek gaan naar adoptiekinderen, en het dus te gek zou zijn om kinderen uit de VS te adopteren. Wie een beetje de plaatselijke situatie kent, weet echter dat het in New York vooral gaat over kinderen die zijn achtergelaten door zwarte paren en waarvoor men in de VS helemaal geen adoptieouders vindt. Mijnheer de minister, zij komen dan terecht in een instellingencircuit dat van een veel lagere kwaliteit is dan het onze.

Het verbaast me dus een beetje dat Kind en Gezin oorspronkelijk enthousiast was en wilde meewerken, maar zich er dan toch eigenlijk vrij gemakkelijk vanaf heeft gemaakt.

Ondertussen zijn er een aantal artikels verschenen. Mijn vraag dateert van eind augustus. Ik diende eerst een interpellatieverzoek in over het onderwerp, maar dat werd omgezet in een vraag om uitleg. Ik heb vernomen dat het dossier opnieuw is geopend. Mijn vraag was of de betrokkenen in beroep kunnen gaan tegen de beslissing van Kind en Gezin. Dat zou nu niet meer moeten omdat het dossier ondertussen weer is geopend. Het blijft een beoordeling 'à la tête du client'. Deze mensen hebben 'hard op hun poot gespeeld' en het dossier werd opnieuw open verklaard. Ik zou graag meer structurele garanties hebben over hoe het in de toekomst moet gaan voor holebiparen, wanneer ze worden afgekeurd door Kind en Gezin of wanneer een kanaal wordt afgekeurd door Kind en Gezin en of ze in beroep kunnen gaan.

Het is eigenaardig dat de Vlaamse Centrale Autoriteit een kanaal verwerpt dat door de Nederlandse wel werd goedgekeurd. Wat zult u ondernemen om het mogelijk te maken dat holebikoppels die na een lange procedure een beginseltoestemming krijgen, ook effectief kunnen adopteren? Kunt u iets doen om onze erkende adoptiediensten te verplichten om ook holebikoppels bij te staan bij de adoptie van een kind? Nu worden die mensen de pampa's ingestuurd.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik sluit me aan bij de vraag van mevrouw Vogels. Ik heb zeker niet de bedoeling om een tweede proces te voeren van een lopend dossier of om een lopend dossier in een of andere richting te beïnvloeden.

Mijnheer de minister, we hebben pas vorige week over de adoptieprocedure een aangenaam debat gevoerd. We zijn toen samen tot de conclusie gekomen dat een aantal zaken voor verbetering vatbaar zijn of moeten worden herbekeken. Dit is een concreet dossier dat aanleiding geeft tot een aantal pertinente vragen.

We hebben de decreetgeving, maar in de praktijk is het niet evident die uit te voeren. Het is nu een aantal maanden bekend dat het voor holebikoppels niet zo evident is, eens men een geschiktheidsvonnis heeft, om effectief te adopteren. De erkende adoptiebureaus werken immers met landen van herkomst die niet akkoord gaan met het overdragen van een kindje naar een holebikoppel. Dat is op dat ogenblik een probleem voor de holebikoppels. Zo kom ik terug bij mijn bekommernis van vorige week: ik vind het heel belangrijk dat bij de voorbereidingscursus en bij het begin van de procedure duidelijk wordt aangegeven met welke problemen men doorheen het verloop van het dossier kan worden geconfronteerd. In dit concrete geval zit men al in een vergevorderd stadium van het proces dat een koppel heeft doorgemaakt. Men heeft al het geschiktheidsvonnis. Dan is normaal gezien het moeilijkste deel voorbij en kan het wachten op een kindje aanvatten.

Mevrouw Vogels, een kleine rechtzetting: er zijn zeker een of misschien twee adoptiebureaus die met Zuid-Afrika werken. Dan komen we opnieuw bij het probleem van het statuut van het koppel.

We hebben het over een concreet dossier en over de holebikoppels in het algemeen. Ik vind dat nog iets belangrijks moet worden geëvalueerd. Wanneer koppels die een negatief verslag krijgen na het maatschappelijk onderzoek of die bijkomende gesprekken opgelegd krijgen, nadien voor de rechter verschijnen en de rechter beslist om het negatieve verslag om te zetten in een positief vonnis, lijkt dit een heel goede zaak voor het koppel. Men stelt in de praktijk echter vast dat herkomstlanden moeilijk kunnen doen over het feit dat er in het dossier ook een negatief verslag zit van het CAW. We moeten dat in de toekomst uitklaren, samen met de jeugdrechtbanken. Het probleem is wie het verslag herschrijft. Komt de procureur aan bod, het maatschappelijk onderzoek en het CAW? Daar blijkt in de praktijk nog een probleem te bestaan. Ik wil de minister vragen dat mee te nemen in de verdere evaluatie van het hele dossier.

De voorzitter: Minister Vanackere heeft het woord.

Minister Steven Vanackere: Geachte leden, zoals mevrouw De Wachter al heeft gezegd, kan het niet de bedoeling zijn om in de commissie in te gaan op een individueel dossier. We moeten er de algemene lessen uit trachten te trekken. In de mate dat we boven deze vraag de schaduw van een heel concreet dossier voelen, kan ik bevestigen dat, nog voor deze vraag was ingediend, er inmiddels met het koppel dat aan de grondslag ligt van deze vraag, contact is genomen om bijkomende informatie in te winnen en desgevallend de positie van de Vlaamse Centrale Autoriteit te actualiseren en na te gaan wat men er precies mee zal doen. We zitten in een lopend dossier. We moeten het niet voorstellen alsof er iets definitief is afgewezen. Tegenover beslissingen van de centrale autoriteit is er altijd een schorsings- of

vernietigingsberoep bij de Raad van State mogelijk, maar we zijn daar bijlange nog niet aan toe.

Eerst wil ik duidelijk zeggen dat noch de Vlaamse Centrale Autoriteit noch ikzelf problemen hebben met de uitvoering van een wetgeving die hier is goedgekeurd en holebiadoptie toelaat. De wet is de wet, daar mag geen misverstand over bestaan. De Belgische wetgeving heeft dit mogelijk gemaakt en de Vlaamse overheid wil er alles aan om doen om de wetgeving adequaat uit te voeren.

We moeten ons er echter van bewust zijn dat we een van de weinige landen zijn die holebiadoptie heeft goedgekeurd en dat de meeste kanalen in de herkomstlanden duidelijk stellen dat hun voorkeur uitgaat naar adoptie door heterokoppels, als er in hun wetgeving al geen expliciete verwijzingen naar staan. Dat is een feitelijke situatie waar ik geen oordeel over hoeft te hebben. Het lijkt me niet slim om ten aanzien van onze holebi kandidaat-adoptanten te doen alsof die realiteit er niet is.

Het afgelopen jaar zijn er in totaal 800 nieuwe kandidaat-adoptanten bijgekomen en werden er 200 adopties tot een goed einde gebracht. Op de matching tussen beschikbare kinderen voor adoptie en kandidaat-adoptanten in dit land, zit er een spanning die tot gevolg heeft dat men niet kan zeggen dat we de garantie kunnen geven op een succesvol resultaat aan elke kandidaat-adoptant, die van de rechter te horen heeft gekregen geschikt te zijn. Ik vind het mijn plicht om dat te zeggen.

Zelfs in het vrije Nederland is holebiadoptie niet mogelijk en adopteren holebikoppels daar als alleenstaanden. Die internationale context maakt deel uit van het decor waarbinnen we moeten werken. Het lijkt me niet meer dan terecht dat de Vlaamse overheid holebikoppels wijst op de moeilijkheden die ze kunnen tegenkomen bij het adopteren. Het is niet omdat je hen wijst op de beperkingen dat je het zelf afkeurt of niet wil uitvoeren. Ik begrijp de frustratie van koppels die zeggen dat de wet hen de mogelijkheid tot adoptie geeft en dat hen wordt verteld dat het niet gaat. Zolang er zoiets bestaat als internationale autonomie ten aanzien van wat andere landen als wenselijk achten, kun je daar niet veel aan doen, tenzij op zoek gaan naar kanalen die adoptie ook mogelijk maken voor holebikoppels. In het kader van dat bijzondere dossier is er ondertussen met de Nederlandse Centrale Autoriteit contact geweest.

Mevrouw Vogels, u had het nog over de erkende adoptiediensten. Via het decreet Interlandelijke Adoptie zijn erkende adoptiediensten sowieso verplicht om kandidaat-adoptieouders met een geschiktheidsvonnis te aanvaarden. Dat wil niet zeggen dat ze iedereen kunnen helpen, maar ze kunnen niemand weigeren. Ze kunnen iemand niet zeggen: "We helpen u niet." Als de kandidaat-adoptanten niet beantwoorden aan de voorwaarden

zoals gesteld door de kanalen in de landen van herkomst waarmee de adoptiedienst samenwerkt, dan kan de kandidaat-adoptant niet worden geholpen door die adoptiedienst. Dat staat echter niet gelijk met weigeren. Kind en Gezin blijft samen met de adoptiedienst bekijken welke nieuwe kanalen zouden kunnen openstaan voor adoptie door holebi's. In het dossier dat boven deze vraag zweeft, is deze inspanning vrij intensief bezig in contactname met de Nederlandse Centrale Autoriteit.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Een schorsingsberoep instellen bij de Raad van State is voor de betrokkenen geen alternatief. Dat duurt verschrikkelijk lang, terwijl het geschiktheidsvonnis maar beperkt geldig blijft. Dat is eigenlijk zeggen dat de hele procedure voor niets is doorlopen.

Ik ben blij dat u zegt dat u de wet wilt uitvoeren. Ik heb in mijn vraag zeker niet het tegenovergestelde gesuggereerd. Er is wel wat meer inspanning nodig om adoptiediensten te vragen om ook kanalen te openen die adoptie door holebikoppels mogelijk maakt. U zegt dat onze centrale autoriteit contact heeft met Nederland. Misschien is het ook goed om eens over het muurtje te kijken naar Wallonië, ook al is dit in deze tijden misschien een vloek. Daar zou een adoptiedienst wel een goede band hebben met een weeshuis in Zuid-Afrika dat er geen problemen mee heeft om kinderen ter beschikking te stellen van holebikoppels. We weten allemaal dat de nood in Zuid-Afrika zeer groot is. De aidsproblematiek is er verschrikkelijk en er leven heel wat weeskinderen. Het zou dan ook goed zijn om over de taalgrens te kijken. Daar valt men onder dezelfde federale wetgeving, maar is er wel een kanaal gevonden om mee samen te werken.

Minister Steven Vanackere: Mevrouw Vogels, u hebt het dan over de Franse Gemeenschap en niet over Wallonië. Ik heb al overleg gepleegd met minister Fonck om na te gaan hoe het samenwerkingsakkoord kan worden geactualiseerd, waardoor dergelijke kanalen voor elkaar ter beschikking kunnen worden gesteld. Er zijn ook voorbeelden van mensen die een eerste kindje hebben geadopteerd via een kanaal van de Franse Gemeenschap, daarna verhuizen naar Vlaanderen en dan vaststellen dat ze geen broertje of zusje meer kunnen vinden op dezelfde manier en via een ander kanaal moeten werken. Mensen begrijpen dat terecht niet.

De voorzitter: Mevrouw De Wachter heeft het woord.

Mevrouw Else De Wachter: Mijnheer de minister, dit was een interessant debat. Als mensen naar erkende adoptiebureaus stappen, dan zijn die inderdaad bereid om te helpen. Ze zijn duidelijk in hun standpunt dat dit voor bepaalde landen een probleem kan zijn. Adopteren als alleenstaande kan dan weer wel. Sinds een aantal

jaren kunnen holebikoppels in ons land huwen, maar ze kunnen geen kinderen adopteren. De praktijk levert dus wel degelijk problemen op. Door de wetgeving kunnen bepaalde dingen, maar er is wel een keerzijde aan de medaille. Ik vind het belangrijk dat dit aan bod komt in de voorbereidingscursus. Die cursus is heel interessant voor kandidaat-adoptanten, maar moet worden uitgebreid op bepaalde vlakken, waaronder dit.

Minister Steven Vanackere: Mevrouw De Wachter, ik ben blij dat u opnieuw verwijst naar het belang van communicatie. We worden geconfronteerd met bepaalde beperkingen die gedeeltelijk zijn bepaald door een internationale agenda die wij als klein land niet in ons eentje kunnen veranderen. De kandidaat-adoptanten verdienen op zijn minst wel een duidelijk inzicht in de situatie, goede informatie en geen of niet te veel illusies zodat ze duidelijk weten waaraan ze beginnen. Op dat vlak mogen we inderdaad een tandje bij steken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de ongezonde binnenlucht in scholen

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, enkele weken geleden brachten de kranten de resultaten van een onderzoek van Test-Aankoop over de kwaliteit van de binnenlucht in Belgische scholen. Daaruit blijkt onder andere dat het CO₂-gehalte in een aantal gevallen te hoog is en dat de lucht in scholen wordt vervuild door stoffen aanwezig in isolatiemateriaal en knutselgerief. Er werden ook schadelijke stoffen gevonden zoals lood en schimmels.

Op basis van dit onderzoek dringt de organisatie aan op een sensibiliseringscampagne en een strengere controle van de binnenlucht in scholen. Daarop heeft het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin aangekondigd dat dit schooljaar het project 'Lekker Fris' van start is gegaan. Dat is een samenwerking van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid en medisch milieukundigen bij de LOGO'S. Het project past ook in het gezondheidsbeleid van de regering en is toegankelijk gemaakt voor alle basisscholen op basis van een positieve evaluatie van een proefproject dat vorig schooljaar liep in vijftien Vlaamse basisscholen.

Mijnheer de minister, zat bij die vijftien scholen ook een Brusselse school? Zat er een school bij uit een grootstedelijke omgeving, zoals Gent en Antwerpen? Is

de problematiek dezelfde in scholen in een plattelandsgedebied als in een grootstedelijke omgeving? Als er een verschil is, dan moet er misschien een verschillende oplossing worden uitgewerkt. Waarom worden enkel basisscholen en geen secundaire scholen aangesproken om zich in te schrijven in 'Lekker Fris'? Ik kan me indenken dat de problematiek in de secundaire scholen dezelfde is als in de basisscholen. Neemt u nog andere maatregelen om de binnenlucht in scholen te verbeteren? Zo ja, wat is de stand van zaken?

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mijnheer de voorzitter, toevalig kwam dit onderwerp aan bod in een van mijn vragen in de Gentse gemeenteraad gisteravond. Mijn medewerker heeft bij Test-Aankoop gevraagd of er scholen uit de Gentse omgeving waren opgenomen in het onderzoek. Dat is het geval, maar de namen van de scholen werden niet vrijgegeven. Er moest eerst aan die scholen worden gevraagd of dit bekend mocht worden gemaakt.

Het antwoord van de schepen van Onderwijs was dat de scholen van het stedelijk onderwijs niet bij dit onderzoek waren betrokken. Er is wel aandacht voor de opvolging van deze problematiek. Volgens mij hebben niet enkel scholen in het vrij onderwijs te maken met vervuilde binnenlucht, maar alle scholen. Het stedelijk onderwijs heeft al contact gehad met de Vlaamse overheid in verband met het project 'Lekker Fris'. Dit is een heel interessant project. In hoeverre is dit project structureel verankerd? Hoe kan het worden gekoppeld aan de Energieprestatieregelgeving (EPR)?

De voorzitter: Minister Vanackere heeft het woord.

Minister Steven Vanackere: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Delva, uw vraag biedt me de kans om erop te wijzen dat dit een initiatief van mijn voorganger is, waar Test-Aankoop met veel lof over spreekt. Men noemt het "een goed initiatief om aandacht te schenken aan de kwaliteit van de binnenlucht in onze scholen".

Mevrouw Stevens, het ging dus om een pilootproject waarbij vijftien scholen waren betrokken. Ik zal u straks vertellen hoe we de lessen die we hebben getrokken, zullen veralgemenen.

Mijnheer Delva, u vraagt waarom geen Brusselse school in het onderzoek is opgenomen. Het project 'Lekker Fris' is een project van het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, Afdeling Toezicht Volksgezondheid en de medisch milieukundigen bij de LOGO's. Ik moet insisteren op deze complexiteit. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest beschikt wel over een LOGO, maar zonder dat hier een medisch milieukundige aan is toegevoegd. Dat is de reden waarom er geen Brusselse school in het project participeerde. Medische milieukunde is een

terrein dat zich uitstrekt over de domeinen Gezondheid en Milieu. Het leefmilieu is een gewestbevoegdheid en in het Vlaamse Gewest en in Brussel is de leefmilieuwetgeving niet noodzakelijk gelijk. Dat maakt een uniforme uitvoering van de medische milieukunde in de twee gewesten niet mogelijk. Binnen het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is het Brussels Instituut voor Milieubeheer (BIM) actief op milieuvlak en ook op milieugezondheidsvlak. Zeker op het vlak van het binnenmilieu levert het BIM goed werk. Ze zijn bij de bevolking en bij de intermediären goed gekend en hebben, vergeleken met Vlaanderen, zelfs een voortrekkersrol gespeeld. Zo bestaat de formule van de groene ambulances. Dat zijn rondrijdende adviseurs die adviezen geven op het vlak van milieu en gezondheid.

U vraagt waarom alleen basisscholen en geen secundaire scholen zijn aangesproken om zich in te schrijven in 'Lekker Fris'. Daar is ook een eenvoudige verklaring voor. Men heeft bij het uitwerken van het projectplan gebruik gemaakt van een model van good practices – in gewoon Nederlands: van een goed voorbeeld – dat uit Nederland komt. Dat Nederlandse lespakket is uitgewerkt voor 7- tot 10-jarigen. Ik vind dat dit aspect voortdurend in mijn beleid aan bod moet komen: goede zaken uit cultureel niet helemaal verschillende omgevingen moeten we overnemen. We moeten dan niet proberen om zelf het warm water uit te vinden, maar aan copycat doen.

Het is natuurlijk zo dat dit Nederlandse pakket niet zomaar kan worden gebruikt voor 17-jarigen. Men heeft er dus in eerste instantie voor geopteerd om het Nederlandse model, dat zijn effectiviteit heeft bewezen, voor dezelfde doelgroep over te nemen. Verder is het zo dat, in tegenstelling tot het secundair onderwijs waar de leerlingen vaak van klaslokaal veranderen, de leerlingen uit het basisonderwijs bijna steeds een hele dag doorbrengen in hetzelfde lokaal. Dat laatste is natuurlijk een factor die ongezonde binnenlucht veroorzaakt.

Verder zijn er voor de klassen van het basisonderwijs minder factoren die de kwaliteit van het binnenmilieu beïnvloeden dan voor de klassen van het secundair onderwijs. Denk maar aan de praktijklokalen waar er met chemische producten wordt gewerkt of waar er bijvoorbeeld aan houtbewerking wordt gedaan. Zulke lokalen vragen een aangepaste ventilatie en verluchting en blijven, op dit ogenblik althans, buiten het opzet van het project. As er in het secundair onderwijs interesse is om dit pilootproject ook bij hen uit te proberen, zal in een later stadium worden geëvalueerd of een uitbreiding van het project aangewezen is. We werken vandaag stap voor stap: eerst een pilootproject op basis van het Nederlandse model, dan eventueel een veralgemening, ten slotte onderzoeken of het secundair onderwijs belangstelling heeft.

Neemt de minister nog andere maatregelen om de binnenlucht in scholen te verbeteren? Na een positieve evaluatie van het pilootproject wordt 'Lekker Fris' vanaf dit schooljaar aan alle Vlaamse basisscholen aangeboden. Alle scholen worden aangesproken om mee te doen, ook in Gent. Er worden in totaal duizend pakketten ontwikkeld en die zullen het komende schooljaar ter beschikking worden gesteld. In samenwerking met de Dienst Milieu en Gezondheid van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie is een onderzoeksproject uitgeschreven over de kwaliteit van de binnenlucht in scholen. Meer bepaald wordt de invloed van het buitenmilieu, van de ventilatie en van de klasinrichting onderzocht. De resultaten van dit onderzoek kunnen zeker nuttig zijn voor de infrastructuurprojecten scholenbouw die de minister van Onderwijs heeft opgezet. Daarover streven we natuurlijk een goede samenwerking met hem na.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik heb nog een kleine vraag, ter verduidelijking. Als ik het goed heb begrepen, kon het pilootproject in Brussel niet goed worden uitgevoerd wegens een aantal specifiek-Brusselse aspecten. Het project 'Lekker Fris' is echter wel van toepassing in de Vlaamse basisscholen in Brussel, zoals dat ook het geval is in Vlaanderen.

Minister Steven Vanackere: Ik ben dat in elk geval vast van plan. Als dat betekent dat ik in plaats van met een medisch milieukundige met BIM zal moeten overleggen, dan zal me dat niet afschrikken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over sensibiliseringsmaatregelen rond autisme

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, dankzij de lancering van de Vlaamse film 'Ben X' is autisme de laatste tijd terug onder de aandacht gekomen. Autismen is bij het brede publiek immers nog steeds een eerder onbekende stoornis, waarbij karikaturen zoals die voorkomen in de film 'Rain Man' welig tierden. Autismen is een aangeboren, ingrijpende, maar onzichtbare handicap. Er zijn meerdere stoornissen die onder het 'autismespectrum' vallen en waarvoor men meestal de overkoepelende term autisme gebruikt. Er zijn ongeveer dertigduizend kinderen, jongeren en volwassenen met autisme. In Vlaanderen gaat het om 1 geboorte op 165.

De inschakeling van kinderen met autisme in het onderwijs wordt ook behandeld in de beleidsbrieven Onderwijs en er werden reeds diverse vragen over gesteld. In de beleidsbrieven Welzijn van de laatste jaren is er echter geen specifieke aandacht voor autisme. Wel zijn er drie expertisecentra en vijf thuisbegeleidingsdiensten die door de Vlaamse Regering worden ondersteund. Er zijn echter ook andere, vaak kleinschalige sensibiliserende initiatieven die personen met autisme herkenbaar willen maken en bepaalde omgevingen toegankelijker willen maken.

Een eerste voorbeeld is het 'autismelogo'. Het is een intentieverklaring waarin men stelt dat men in zijn bedrijf, organisatie of overheid autismevriendelijk is. De webstek geeft enkele voorbeelden van autismevriendelijkheid, zoals aangepaste communicatie in de winkel of het warenhuis, het aanbieden van visuele communicatie in de bibliotheek of de videotheek, concrete communicatie en autismevriendelijkheid op een studiedag of beurs, autismevriendelijk maken van publicaties, folders en website en, ten slotte, een aangepast onthaal in ziekenhuis, ziekenfonds, gemeentehuis en andere plaatsen.

Deze intentieverklaring is ondertekend door enkele leden van de Vlaamse Regering – toenmalig minister-president Yves Leterme en minister Frank Vandenbroucke – en ook door de Dienst Emancipatiezaken van de Vlaamse Gemeenschap. Dit zeer positieve initiatief verdient ondersteuning.

In Nederland en Engeland bestaat er zoiets als een Autipas. Het is een persoonlijke pas waarop, behalve de contactgegevens van de pashouder, ook de belangrijkste kenmerken van autisme worden uitgelegd. Omdat de kenmerken van autisme per persoon verschillen, geeft de pas de mogelijkheid om aan te vinken welke kenmerken typerend zijn voor de pashouder. In alle contacten met hulpverleners, leerkrachten, overheidsinstanties, zorgverleners en in crisissituaties kan de Autipas van pas komen, zo lezen we op de webstek. Zowel kinderen als hun ouders zijn opgetogen over het initiatief.

Ik heb nog een derde voorbeeld. Om mensen in contact te brengen met autisten, heeft de Zelfhulpgroep voor Personen met een Autisme Spectrum Stoomnis PASS Rent-an-autist opgericht. Het kan gaan over een ervaringsuitwisseling met kinderen die pas als autistisch werden gediagnosticeerd, of om een gewone afspraak voor een kennismakingsgesprek om zo autisme beter te begrijpen. Er zijn uiteraard ook andere initiatieven en voorbeelden aan te halen.

Hierover had ik graag volgende vragen gesteld aan de minister, die toch de logische beleidscoördinator in dat verband is. Wat het 'autismevriendelijk logo' betreft: welke concrete maatregelen werden door de Vlaamse

Regering reeds genomen om tegemoet te komen aan de autismevriendelijkheidsverklaring? Is de Vlaamse Regering van plan dit initiatief op enigerlei wijze te steunen, bijvoorbeeld door het te promoten bij gemeentebesturen, organisaties enzovoort? En zal ze zelf het goede voorbeeld geven?

Is er in Vlaanderen zoiets als een Autipas? Wordt de bekendmaking en/of de invoering hiervan overwogen? Hebt u weet van dergelijke initiatieven op Europees niveau? Zo neen, kan Vlaanderen dit dan zelf op Europees niveau aankaarten?

Tot nog toe is er in de beleidsplannen weinig aandacht voor autisme, behalve bij onderwijs. Op welke manier is er specifiek aandacht voor personen met autisme binnen de beleidsplannen sinds het aantreden van deze regering? Welke andere initiatieven van de basis, zoals zelfhulpgroepen, ouderverenigingen, betreffende autisme worden door de Vlaamse Regering financieel gesteund? Zowel bij de drie expertisecentra Autisme, die diagnosticeren, als bij de vijf thuisbegeleidingsdiensten zijn er lange wachtlijsten. Welk extra budget wordt hiervoor uitgetrokken bij de begrotingsopmaak? Zijn er knelpunten bij de aanwerving van mensen met expertise?

De voorzitter: Minister Vanackere heeft het woord.

Minister Steven Vanackere: Mevrouw Stevens, ik zal trachten uw vragen te beantwoorden in de volgorde dat u ze hebt gesteld.

De Vlaamse Regering ondersteunt het initiatief 'autismevriendelijkheid'. Voormalig minister-president Yves Leterme heeft eind 2006 alle collega's uit de Vlaamse Regering bij de zaak betrokken. Wat het domein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin betreft, heeft mijn voorganger in december 2006 alle deeldomeinen, sectoren en agentschappen onder haar bevoegdheid uitgenodigd om niet alleen de intentieverklaring 'autismevriendelijkheid' te ondertekenen, maar ook heel concreet gevraagd na te gaan in hoeverre de betrokken entiteiten deze actie kunnen steunen. Een aantal agentschappen heeft mijn voorganger schriftelijk op de hoogte gebracht van het gevolg dat zij aan deze brief wensen te geven. In concreto gaat het om Zorg en Gezondheid en het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH). Het VAPH heeft een interne werkgroep opgericht met het oog op de concretisering van de terzake op te nemen engagementen. Ik beschik echter nog niet over een verslag over de resultaten van deze werkgroep.

Wat de steun betreft, zijn we van mening dat we in een eerste fase moeten zorgen dat in 'eigen rangen', bij de eigen agentschappen van de Vlaamse Gemeenschap de problematiek duidelijk in kaart wordt gebracht. Dat is een eerste stap. Als dit op kruissnelheid is, kan de Vlaamse Regering overwegen om ook bij externe instanties dat initiatief te promoten. Dat is vooralsnog niet gebeurd.

Mevrouw Stevens, ik weet dat de Autipas in Engeland en Nederland bestaat. Ik heb echter geen weet van initiatieven op het vlak van de EU om een Autipas in te voeren. Ik heb wel aan het VAPH gevraagd mij advies te geven over de opportuniteit om een dergelijke Autipas in te voeren. Ik verwacht dat advies medio november. Op dat moment kunnen we inspelen op een advies van het agentschap om, net zoals in Engeland en Nederland, een Autopas in te voeren.

Personen met autisme zijn een van de doelgroepen van het Steunpunt Expertisenetwerken (SEN), dat werd opgericht bij besluit van de Vlaamse Regering van 13 december 2002. Het is de opdracht van het steunpunt om de kennisontwikkeling, kennisdoorstroming en de kennisuitdraging te ondersteunen om de deskundigheid van professionelen van voorzieningen en diensten te bevorderen op het vlak van preventie, diagnose en behandeling met betrekking tot het functioneren van specifieke doelgroepen van personen met een handicap. Zoals ik al in mijn inleiding heb gezegd, zijn personen met autisme uitdrukkelijk opgenomen als een van de doelgroepen van het steunpunt.

De vzw SEN wordt erkend en gesubsidieerd door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap. Het steunpunt heeft onder meer een kennisgids gemaakt, waarin de in Vlaanderen aanwezige expertise met betrekking tot deze doelgroep is geïnventariseerd, en een 'auti-specifieke startersgids' ten behoeve van organisaties of voorzieningen die wensen te starten met een autismedewerking of hun bestaande werking willen verfijnen. Naast kennisondersteuning ten behoeve van professionals, biedt het SEN op zijn website een 'sociale kaart autisme Vlaanderen' aan, waar de geïnteresseerde bezoeker het onderwijs- en zorgaanbod voor personen met autismespectrumstoornissen kan raadplegen. De regering zal het beleid ten aanzien van het SEN voortzetten en zelfs versterken. De werkzaamheden van het steunpunt worden positief geëvalueerd.

In het kader van het uitbreidingsbeleid 2006 met betrekking tot het versneld wegwerken van de wachtlijsten in de zorgsector werd voor de diensten voor thuisbegeleiding de begeleidingsnorm voor de doelgroep 'autisme' verhoogd van 300 naar 400 begeleidingen per voltijds equivalent op jaarbasis. Hierdoor werd de erkenningscapaciteit voor deze diensten verhoogd met 4.461 begeleidingen. Het beschikbare uitbreidingsbudget als gevolg van de gewijzigde norm werd voor een bedrag van 410.252 euro aangewend voor een uitbreiding van de personeelsomkadering voor thuisbegeleiding. Het besluit van de Vlaamse Regering van 17 december 1996 betreffende de erkenning en subsidiëring van thuisbegeleidingsdiensten voor personen met een handicap werd aldus gewijzigd bij besluit van 15 december 2006.

Mevrouw Stevens, de aandacht die – terecht – wordt gevraagd voor deze doelgroep heeft tot heel concrete

budgettaire impulsen aanleiding gegeven binnen het beleid en binnen het uitbreidingsbeleid. Zelfhulpgroepen worden nooit rechtstreeks gesteund. Via een trefpunt geven we ondersteuning aan de zeer rijke variëteit aan zelfhulpgroepen. Er is dus wel een bepaalde ondersteuning van deze groepen, omdat ze zowel bij het opstarten als bij het functioneren een beroep kunnen doen op het trefpunt. Het staat betrokken verenigingen natuurlijk vrij een aanvraag te doen binnen de verschillende subsidie-stelsels van de Vlaamse Gemeenschap, zoals bij Cultuur. Heel wat verenigingen laten zich binnen het veld van de sociaal-culturele verenigingen erkennen.

Er is geen compleet overzicht voorhanden aangaande de subsidiëringen die deze verenigingen op deze manier verwerven. Wel is het zo dat de Vlaamse Vereniging Autisme deel uitmaakt van het Vlaams Gebruikersoverleg voor Personen met een Handicap, erkend en gesubsidieerd bij besluit van de Vlaamse Regering betreffende de regie van de zorg en bijstand tot sociale integratie.

Mevrouw Stevens, ik heb het gevoel dat u met de vermelding van de expertisecentra voor autisme verwijst naar de centra voor ontwikkelingsstoornissen, die ter zake multidisciplinaire onderzoeken uitvoeren. In het dienstjaar 2006 mochten de vier centra 4022 onderzoeken uitvoeren. In het dienstjaar 2007 is de programmatie ongewijzigd gebleven. Ten aanzien van de nieuwe beleidsruimte 2008 is nog niet bepaald of hierin in een verhoging van het programmatiecijfer voorzien zal worden.

Voor de thuisbegeleidingsdiensten Autisme is sinds 2006 voorzien in de ontubbeling van de diensten Antwerpen en Oost-Vlaanderen, zodat het totale aantal op vijf komt. Het uitbreidingsbeleid 2006 voorzorg in een dubbele aanpassing, zowel op het vlak van het aantal thuisbegeleidingen als inzake de verhoging van de werkmiddelen. In het dienstjaar 2007 is er in een verhoging van de programmatienorm voorzien, zeker door de tweede fase van de uitbreiding, waarbij twee derde van de middelen – 1 miljoen euro – voorbehouden werd voor deze specifieke zorgvorm. Zodoende kunnen er met ingang van 1 september 2007 opnieuw circa 475 nieuwe personen tot deze zorgvorm toetreden. Een groot deel hiervan zal worden toegewezen aan de diensten die zich specifiek op autisme richten.

U vraagt me of we nog met andere knelpunten worden geconfronteerd bij de aanwerving met expertise. Het VAPH is niet op de hoogte van eventuele knelpunten bij de aanwerving van mensen met expertise.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Ik dank de minster voor zijn duidelijke en uitgebreide antwoord op alle vragen. Ik zal ze in het verslag nalezen want de cijfers vloeien wat door elkaar. Globaal gesproken heeft de Vlaamse Rege-

ring aandacht voor personen met autismespectrumstoornissen. Dat is positief.

Ik ben eveneens blij te vernemen dat hij initiatieven zal ondernemen om de wachtlijsten weg te werken. De diensten, expertisecentra en thuisbegeleidingsdiensten zijn heel belangrijk. De wachtlijsten veroorzaken immers heel wat frustratie zowel bij de ouders als de kinderen omdat zij met de problemen zitten. Ze willen zo snel mogelijk geholpen worden.

Wat de lokale besturen betreft, begrijp ik uw reactie. We moeten de tijd nemen om de zaken stap voor stap te bekijken. Ik dank u nog eens voor uw antwoord.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Mieke Vogels tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het herstelgerichte vormingsaanbod 'Slachtoffer in Beeld'

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijn vraag dateert van 3 oktober 2007. Op 5 oktober 2007 was ik blij in twee persmededelingen van uw kabinet te lezen dat u herstelgerichte behandeling en forensisch welzijnswerk zeer belangrijk vindt. U bent er blijkbaar in geslaagd om de Vlaamse Regering ervan te overtuigen het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk 76.092 euro toe te kennen. Daarmee kunnen zes voltijdse krachten worden tewerkgesteld om de centra te ondersteunen in de aanpak van intrafamiliaal geweld, de zoektocht naar een meer herstelgerichte benadering van criminaliteit binnen het algemeen welzijnswerk, de creatie van een groter draagvlak om herstelgericht te werken bij alle relevante deelwerken en het actief meewerken aan de verdere implementatie van het Vlaams Strategisch Plan Hulp en Dienstverlening. Dat plan ligt mij nauw aan het hart.

Ook op 5 oktober 2007 hebt u voor de vzw Suggnomè drie voltijdse medewerkers ter beschikking gesteld, of 168.300 euro, opnieuw met de bedoeling herstelgerichte dader- en slachtofferbemiddeling in het kader van de strafuitvoering te bevorderen. Dat zijn alleen maar redenen om te feesten. Maar blijkbaar wordt er met de andere hand iets teruggenomen.

Slachtoffer in Beeld is sinds 1998 actief in een vijftal Vlaamse gevangenissen. Ze verzorgen een vormingsaanbod om kleine groepen gedetineerden bewust te maken van de gevolgen van hun misdrijven, het inlevingsvermogen in de slachtoffers te vergroten en stil te staan bij wat ze hun slachtoffers hebben aangedaan.

Voor de meeste gedetineerden is deze vorming een belangrijk scharniermoment in hun detentie. Voor velen is de confrontatie met de gevolgen van hun delict het moment waarna het gemakkelijker wordt om een proces van herstelbemiddeling op te zetten. Men moet eerst de eigen fout inzien alvorens te kunnen spreken van herstel.

U zou nu Slachtoffer in Beeld stopzetten. De 1,9 voltijdse equivalenten die actief waren, zou u ter beschikking stellen van de centra voor algemeen welzijnswerk, waar ze niet langer worden ingezet voor het geven van de vorming Slachtoffer in Beeld, maar meer in een ondersteuningsfunctie zullen zitten. U schudt de hele tijd van nee, ik hoop dus zo meteen goed nieuws te zullen vernemen.

Niet alleen in de kranten lees ik dit, ook de mensen die actief zijn in het gevangeniswezen maken zich zorgen. Ze hebben zelfs een brief van u ontvangen. Daarin staat inderdaad dat de 1,9 voltijdse equivalenten worden voortgezet. Maar de mensen die tot nog toe de cursussen in de gevangenissen gaven, zullen dat niet noodzakelijk nog voorts kunnen doen. De directeur van een gevangenis zou daarover anders kunnen beslissen. Slachtoffer in Beeld had nochtans een goede relatie opgebouwd met de directeurs van de vijf gevangenissen.

De relatie tussen het forensisch welzijnswerk en de gevangenisdirecties is heel verscheiden. Dat heeft te maken met de problemen die zich in de gevangenissen de voorbije maanden hebben voorgedaan zoals stakingen of het feit dat onze Vlaamse mensen niet meer binnen mochten. Ze werden dikwijls meer als overlast ervaren dan wel als welzijnsvormers. Ik zou het dus heel spijtig vinden als de mensen die tot nu toe Slachtoffer in Beeld hebben gedragen en een goede relatie hadden met de vijf gevangenisdirecteurs, niet langer hun werk kunnen verrichten. Als u nu zegt dat alles gewoon doorloopt, ben ik gelukkig.

De voorzitter: Er was nog een vraag van de heer Van Malderen hierover, die echter te laat is binnengekomen. Ik verwijs er even naar omdat ze anders de volgende week niet aan bod kan komen. Minister Vanackere heeft het woord.

Minister Steven Vanackere: Ik ben blij duidelijkheid te kunnen verschaffen. Ik ben nog maar een paar keren geschokt geweest bij het lezen van kranten. Deze keer had ik het gevoel dat er duidelijk moest worden gecommuniceerd. Het zal wel aan mij liggen. De werkelijkheid die in de media wordt afgeschilderd, beantwoordt helemaal niet aan de realiteit. De bezorgdheid gaat uit van de mensen die toch beter moeten weten. Dat is de reden waarom ik ontgoocheld ben over wat in de kranten staat. Het gaat gepaard met een gebrek aan fairplay vanwege partners die aan iets werken wat ik bijzonder belangrijk vindt. Het is een evolutie ten goede, die echter voor sommige mensen oncomfortabel kan zijn.

Er wordt niets stopgezet, mevrouw Vogels, maar de zaken gaan ook niet gewoon door. Als de zaken gewoon zouden voortgaan, zou ik immers niet tevreden zijn. U wijst er terecht op dat de formule vandaag in vijf gevangenissen wordt gebruikt. U weet dat de Vlaamse Gemeenschap zestien gevangenissen telt. In het laatste jaar waarover ik gegevens heb, liet dit toe 32 gedetineerden (van de 61 die aan de opleiding begonnen) te confronteren met datgene wat zo heilzaam is, namelijk een goed inzicht in datgene wat ze door hun daad hebben aangericht bij een slachtoffer. Het gaat dus over een confrontatie, in één jaar tijd, van 32 gedetineerden, door de inzet van bijna twee voltijdse equivalenten, in vijf van de zestien gevangenissen. Dit ging uit van het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, dat de roeping heeft om de centra algemeen welzijnswerk te ondersteunen in hun eerstelijnsopdracht en dus helemaal niet de roeping heeft om concrete vorming te geven of concrete dossiers te begeleiden. Dat standpunt wordt trouwens zeer uitdrukkelijk bevestigd door de leiding van dit steunpunt. Ze zeggen dat het eigenlijk niet aan hen is om dit soort methodieken blijvend te huisvesten.

‘Slachtoffer in Beeld’ bestaat niet sinds 1998, zoals u zegt, maar sinds 2000. Al in de overeenkomst van 2005 met het steunpunt werd uitdrukkelijk gestipuleerd dat er werk moest worden gemaakt van de overdracht van een ontwikkelde methodologie en een verruiming van het aanbod, zodat het in alle gevangenissen zou kunnen worden aangeboden en er sprake zou zijn van een potentiële toegang tot alle gedetineerden die dat aanbod nuttig zouden kunnen vinden. Ik heb herbevestigd wat al jaren wordt gezegd aan de betrokkenen, namelijk dat ze allicht methodologisch goed bezig zijn en dat we dat niet per toeval steunen. We geloven immers sterk in de kracht en de waarde van een herstelgericht beleid. We geloven in de confrontatie van gedetineerden met het gezicht van hun slachtoffer. Bij Suggnomè gebeurt die confrontatie letterlijk. Bij ‘Slachtoffer in Beeld’ wordt dat slachtoffer veeleer figuurlijk in beeld gebracht. We geloven dus in die formule, maar wensen dat die wordt verbreed en veralgemeend. Via een brief heb ik nogmaals aangebonden op het verruimen van dat aanbod tot de centra algemeen welzijnswerk en op alle mogelijke formules die toelaten het breder in te bedden, zodat het alvast niet gehuisvest blijft in een steunpunt. U zult het met me eens zijn dat het niet de eerste opdracht van een steunpunt is om individuele vorming aan te bieden.

Als er dan vanuit die kringen een verhaal wordt geïnduceerd, in twee kwaliteitskranten tegelijk, dat ik de stekker eruit trek, dan zeg ik, mevrouw Vogels, dat u zich ervoor moet hoeden zich voor de kar te laten spannen van twee mensen die bang zijn dat ze misschien van bureau zullen moeten veranderen. Die mensen hebben dan niet gehoord dat ik van plan ben de inspanningen die de Vlaamse Gemeenschap aan dit soort aanpak wil wijden niet te verminderen, maar ze inte-

gendeel wil uitbreiden. Ik ben eerlijk gezegd immers niet onder de indruk van een project dat 32 gedetineerden in 5 gevangenissen vooruit helpt of dichterbij het herstel brengt. Mijn ambitie is net het verbreden van een en ander. De brief die voor zoveel bezorgdheid heeft gezorgd, zei niets anders dan dat.

Ik heb naar aanleiding van een aantal mediaberichten inderdaad zowel de mensen van het steunpunt als de CAW's bij me geroepen om te vragen wat we nu doen. Ik wil alleszins de problematiek van het herstelgerichte als een speerpunt in mijn beleid handhaven. Dat bewijs ik trouwens net met de extra subsidie voor de vzw Suggnomè. Die naam verwijst trouwens naar de Griekse begrippen 'su' en 'gnomein', wat betekent 'gezamenlijk kennis nemen van eenzelfde realiteit'. Daarbij worden zowel het slachtoffer als de gedetineerde op de ene of andere manier op een gelijkaardig veld gebracht van wat weetbaar is: ze kunnen het samen eens zijn over wat is gebeurd en aanleiding heeft gegeven tot kwetsuren. Mijn steun voor Suggnomè sluit volledig aan bij mijn absolute overtuiging dat ik dit soort initiatieven voort wil ondersteunen.

Ik ben dus persoonlijk gekwetst – dat merkt u ook aan mijn manier van spreken – door de mensen die hebben geïnsinueerd dat ik daar een eind aan wilde maken. Ik ben echter meer dan ooit overtuigd van het voortzetten van dit soort beleid, maar ga daarbij inderdaad kijken welke partners daar het best voor geschikt zijn.

Mevrouw Vogels, ik ben van plan om binnen de maand daarover volledige duidelijkheid te verschaffen. De CAW's zeggen immers te wensen dat het project ingebed blijft binnen de CAW's, maar weten niet of ze vandaag ineens in staat zijn een dergelijk aanbod zomaar te implementeren in zestien verschillende gevangenissen. Dat zegt trouwens veel over hoe goed die mensen van het steunpunt hun initiële opdracht, namelijk iets vinden dat elders kan worden geïmplementeerd, hebben opgevat. Ik durf me afvragen of ze op een bepaald ogenblik niet zo verliefd zijn geweest op hun eigen dossiers dat ze misschien wat uit het oog zijn verloren dat hun opdracht eruit bestond een methodiek aan te reiken die wel degelijk toepasbaar is in de diverse CAW's. Maar goed, gedane zaken nemen geen keer.

Ik zal u in alle transparantie zeggen wat ik vandaag overweeg, maar wat nog niet is afgerond. Ik overweeg onder meer een beroep te doen op de expertise van het steunpunt, namelijk de mensen van 'Slachtoffer in Beeld'. Ik heb gevraagd dat men me alle methodieken zou bezorgen, net als een goed jaarverslag van de zelfverklaarde uitstekende werking. Ik vind het immers een uitstekend idee, maar van de uitstekende werking heb ik persoonlijk nog niet zo veel verslagen onder ogen gekregen. Dat zal echter aan mij liggen. Ik wil bekijken hoe er kan worden samengewerkt met de voornoemde instanties, de CAW's en de partners die ik elders subsidi-

deer, zoals Suggnomè en De Rode Antraciet. Dat laatste is een nieuwigheid die ik wil onderzoeken. De Rode Antraciet is een gekende partner in het penitentiaire wereldje, die zeker mijn respect heeft, maar inderdaad veeleer binnen het sociaal-culturele aanbod functioneert. Mensen van mijn administratie zeggen me dat dit geen partner is die erkend is binnen het welzijnsbeleid. Ik wil daar dus behoedzaam in zijn. Eventueel moet er wat worden vernieuwd. Daar het inderdaad echter heel belangrijk is toegang te krijgen tot al die gevangenisdirecties, heb ik heel veel zin eens te kijken welke partners vandaag een grote geloofwaardigheid hebben binnen die gevangensmuren. De Rode Antraciet is daar zeker een van. U zult dat zeker beamen, mevrouw Vogels.

Ik wil bekijken hoe dat kan in een goede samenwerking, desnoods in de vorm van een consortium. Suggnomè werkt vandaag al met betrekking tot de problematiek van slachtoffers en gedetineerden. Ik wil echter benadrukken dat, welke oplossing er ook komt, die geen vreemd lichaam mag zijn ten opzichte van de CAW-werking, die, met wisselend succes, dat moet ik toegeven, maar toch met een zekere mate van constantheid, toegang heeft tot elke van die gevangenispopulaties.

Ik ben vast van plan ervoor te zorgen dat het bijzonder zinvolle van wat soms met zeer veel pathos in de krant staat beschreven, wordt veralgemeend. Dat is immers een goed concept en ik steun het. Ik wil ervoor zorgen dat dit in elke gevangenis een reëel aanbod is. Ik verzet me dus tegen alle mogelijke soorten beeldvorming waaruit zou moeten blijken dat we daar niet met volle overtuiging achter blijven staan.

Mevrouw Vogels, ik heb nauwelijks mijn tekst bekeken. Ik zal misschien niet helemaal hebben geantwoord op sommige van uw vragen, maar ik denk dat u de politieke boodschap goed hebt begrepen. Ik heb mezelf een deadline van 1 maand opgelegd, hoewel ik nog niet weet welke vorm dit zal aannemen. Ik geef mezelf dus echt wel de opdracht om een duidelijke lijn te trekken. Er is echter één ding duidelijk: in 2000 werd dit opgericht als een projectmatige aanpak, maar ik wil niet dat dit als een project blijft leven. Ik ga u dat zeker niet verwijten, mevrouw Vogels. In de welzijnssector zijn er te veel voorbeelden van opgestarte projecten die eigenlijk structureel nuttig en wenselijk zijn en waarvan iedereen drommels goed weet dat we ze tot in de eeuwigheid zullen moeten voortzetten, maar waarvan we zeven jaar later moeten vaststellen dat het nog steeds een project is. Iedereen heeft daar tot op zekere hoogte aan meegedaan. Ik wil dit echter zo snel mogelijk verankeren en structureel maken. Ik wil ook niet dat het een plaats moet vinden in een steunpunt, terwijl de directeur van dat steunpunt me zelf zegt dat hij dat nooit meer wil doen. Zijn instantie is immers een tweedelijnsinstantie, die geacht wordt CAW's te

ondersteunen in hun werking ten aanzien van individuele dossiers. Hij stelde echter vast dat in zijn omgeving ook aan individuele werking werd gedaan, allicht met goede bedoelingen. Ik beweer echter dat het beter kan. Ik zeg dat met veel overtuiging.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer de minister, ik dank u voor het duidelijk en bevolgen antwoord. Ik ben het ten gronde met u eens. Dit project moet inderdaad niet binnen het steunpunt blijven, maar worden geïntegreerd.

U zegt dat u binnen een maand duidelijkheid zult schep-
pen. Ik hoop – en dat meen ik – dat u dit haalt want het zal niet zo makkelijk zijn.

U had het over 1,9 VTE. Komt die boven op de zes voltijdsen?

Minister Steven Vanackere: Inderdaad.

Mevrouw Mieke Vogels: Het is een mes dat aan twee kanten snijdt. Sommige gevangenisdirecties staan erg open voor justitieel welzijnswerk en andere niet, sommige CAW's zijn goed bezig en andere niet. De Rode Antraciet is een voorbeeld van een vzw die goed bezig is. Ik zal dit duidelijk communiceren aan de mensen die me hebben gevraagd om deze vraag te stellen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het tekort aan kinderopvang

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, de pers besteedde vorige week ruim aandacht aan uw voorstellen omtrent de buitenschoolse opvang. U stelde de infrastructuur- en veiligheidsnormen bij initiatieven voor buitenschoolse kinderopvang (IBO) te willen versoepelen, de diploma-vereisten te willen herbekijken en te willen werken aan administratieve vereenvoudiging. Uit mijn contacten met het veld weet ik dat dit hoognodig is.

Er is echter nog een ander aspect: de financiering. Uit het antwoord van uw voorganger op mijn schriftelijke vraag van 11 april 2007 bleek dat er 2690 plaatsen buitenschoolse opvang in erkende initiatieven buitenschoolse opvang noch door het Fonds voor collectieve uitrustingen en diensten (FCUD), noch door Kind en Gezin

worden gesubsidieerd. Dit cijfer betekent dus dat 410 plaatsen in erkende initiatieven voor buitenschoolse opvang dateren van vóór de mogelijkheid tot subsidiëring door Kind en Gezin die werd opgestart in 2000 en waarvoor FCUD-subsidiëring niet mogelijk was, onder meer omdat ze gesitueerd zijn in schoolse locaties. Na 2000 gaf Kind en Gezin nog voor 2280 plaatsen erkenningen zonder subsidiëring. Daarmee bedraagt het aandeel niet-gesubsidieerde plaatsen in erkende initiatieven voor buitenschoolse opvang 10,99 percent op het totaal van 24.471 plaatsen. Veel gemeenten willen inspanningen leveren maar kunnen het aantal plaatsen natuurlijk niet blijven uitbreiden als daar geen subsidies tegenoverstaan.

Op 24 november 2006 stelde uw voorganger al in deze commissie dat zeker met betrekking tot de buitenschoolse opvang, een inhaalbeweging noodzakelijk is omdat daar de kloof tussen vraag en aanbod groter is dan bij de voorschoolse opvang. Deze kinderen zijn natuurlijk wel sneller zelfredzaam dan diegenen waarvoor voorschoolse opvang nodig is. Is het de intentie van de Vlaamse overheid om deze achterstand weg te werken?

Ik wil nog kort ingaan op een ander aspect. Uit het antwoord van minister Vervotte op mijn schriftelijke vraag bleek ook dat het aandeel niet-inkomensgerelateerde opvang jaar na jaar toeneemt. In 2003 was nog 51,9 percent van de opvangplaatsen inkomensgerelateerd, in 2007 was dit afgenomen tot 47,1 percent. De band tussen inkomen en opvang uitbreiden, betekent een rem voor bepaalde ouders om uit te gaan werken omdat de meerverdienste wordt gespendeerd aan kinderopvang. Dit is een realiteit waarmee rekening moet worden gehouden. Wat is uw visie op deze evolutie? Waar moeten we volgens u naartoe evolueren?

De voorzitter: Mevrouw Van der Borgh heeft het woord.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Mijnheer de minister, ik ben blij dat u het tekort aan opvangplaatsen in de buitenschoolse opvang erkent. U hebt maatregelen genomen die toelaten dat op piekmomenten meer kinderen kunnen worden opgevangen in eenzelfde locatie dan vroeger. Het is goed dat u onze stelling ter zake hebt gevolgd.

Het klopt dat heel wat scholen buitenschoolse opvang organiseren. Daardoor nemen ze een belangrijk deel van de buitenschoolse opvang waar. Ik refereer aan een poging die tijdens de vorige legislatuur is genomen en waarbij is overlegd tussen Welzijn en Onderwijs ten einde voor de scholen in financiële tegemoetkomingen te voorzien. In de begroting van 2002 vroeg Kind en Gezin om een bepaald bedrag op te nemen voor die scholen en hun een financiële tegemoetkoming te geven op voorwaarde dat ze een kwaliteitslabel behalen.

Misschien is het goed om dit denkkader opnieuw te onderzoeken en na te gaan wat mogelijk is.

We stellen vast dat er steeds meer problemen ontstaan door de verschillende vormen van subsidiëring. Van sommige initiatieven wordt verwacht dat ze opvang organiseren zonder dat ze daarvoor subsidies krijgen terwijl andere voor 100 percent worden gesubsidieerd. Voor de buitenschoolse opvang zijn scholen verplicht om infrastructuurinvesteringen te doen om dergelijke opvang mogelijk te maken zonder dat ze daarvoor subsidies krijgen. We zijn op een punt gekomen om na te denken over de rechtvaardigheid van dit systeem. Mijnheer de minister, wat is uw visie?

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mijnheer de voorzitter, ik sluit me aan bij de vragen van beide collega's. Mijnheer de minister, het zou mooi zijn als u grote kuis zou kunnen houden in de buitenschoolse kinderopvang. De sleutel ligt voor een deel bij het FCUD dat nog altijd een federaal fonds is en waarvan we afhankelijk zijn. Het is misschien het moment om aan de overkant nog eens het signaal te geven om de splitsing van het FCUD mee in de korf te steken van de onderhandelingen. Daar is geen tweederdemeerderheid voor nodig. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Kinderopvang is een homogene bevoegdheid van de gemeenschappen. Dat heeft het Grondwettelijk Hof tot driemaal toe bevestigd. Daar heeft een federaal fonds niets in te zeggen. Dat is heel duidelijk. Maak van deze onderhandelingen gebruik om het fonds te splitsen waardoor een coherent beleid kan worden gevoerd op het vlak van buitenschoolse kinderopvang.

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Mijnheer de voorzitter, het is goed dat mevrouw Vogels dit nogmaals bevestigt. We moeten inderdaad proberen om de middelen van het FCUD naar Vlaanderen te krijgen.

Mijnheer de minister, u zegt dat de erkende opvang-initiatieven naar een 'overaanwezigheid' van kindjes zullen mogen gaan.

Ik vind dat een zeer goed signaal naar de sector. Ik – maar ook een aantal erkende IBO's – maak me wat zorgen over de juridische zekerheid dat ze hun erkenning niet gaan verliezen. Wellicht is dat risico niet vrij groot, maar misschien kunt u een initiatief nemen om te zorgen voor die zekerheid.

Hetzelfde geldt eigenlijk voor het inschakelen van studenten die in het laatste jaar kinderopvang zitten. Ik ben ervan overtuigd dat we, door die specifieke studenten in

te schakelen, de kwaliteit van de opvang zeker niet in het gedrang brengen. Maar ook daar moeten we misschien zoeken naar een juridisch sluitend systeem, waardoor er geen risico is voor de erkende opvang-initiatieven om hun erkenning te verliezen.

De heer Luc Martens: Het verhaal van de IBO's is me behoorlijk goed bekend, omdat we indertijd het systeem konden opstarten. Na de tewerkstellingsinitiatieven van Detiège en De Wulf, die veeleer vanuit het oogpunt tewerkstelling tot stand kwamen, is men gekomen tot opvanginitiatieven. Met moeilijke discussies over waar ze wel of niet plaats mogen vinden, want de coalitiepartner op dat ogenblik was er tegenstander van dat het gebeurde in verwevenheid met de scholen. Die moesten buiten beeld blijven, om diverse redenen. Scholen waren oorden van verderf, waar men zich alleen maar kon vervelen en ongelukkig kon worden. Men had het ook kunnen zien als een uitdaging om er leuke scholen van te maken. Ideologisch was men ook een beetje bang dat de ene er meer winst uit zou halen dan de andere.

Maar het is een succesverhaal geworden en nu kreunt men onder dat succes. Het beantwoordt aan een enorme behoefte, met als gevolg dat de gemeenten heel zware investeringen hebben gedaan. Heel veel gemeenten zijn er heel ver in meegegaan om dat mogelijk te maken, met grote investeringen in de centrale deelgemeente of in diverse deelgemeenten.

Mijnheer Dehaene, uw vader was indertijd nog een constructieve bondgenoot om het FCUD voor een deeltje recht te trekken, want de scheeftrekkingen waren toen nog veel aberranter en op een bepaald ogenblik totaal onaanvaardbaar, want Vlaanderen kwam voor amper 20 percent in beeld.

We zijn ondertussen ongeveer 10 jaar verder. Ik hoop dat we eindelijk eens een omslag krijgen en dat ook een aantal hypotheke, die men vanuit een overmatige neiging tot reglementeren heeft opgelegd, zoals de overwaardering van diploma's, weggewerkt worden, waardoor we, rekening houdend met de beperkte mogelijkheden, dichterbij de behoeften van velen kunnen komen.

Mevrouw Mieke Vogels: Indertijd heeft het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudies een onderzoek gedaan, en zowel ouders als kinderen vonden het veel leuker op school. Na de school mag men op de speelplaats voetballen en tijdens de schooluren niet. Na de schooluren is de school van de leerlingen, en dat is veel plezier. Men is vertrokken vanuit een aantal theoretische aberraties.

Minister Steven Vanackere: Collega's, wat goed als er bij een aantal vragen al zo veel wordt gezegd waar-

mee ik het eens kan zijn. Heel veel zaken en ideeën die werden vermeld, in het bijzonder de uiteenzetting van de voorzitter, deel ik.

Ik wil eerst zeggen wat we niet kunnen doen. Ik heb dat al enkele keren gedaan, maar blijf dat ten opzichte van de publieke opinie ook herhalen. Veronderstellen dat we alle kinderen tussen 3 en 12 jaar die regelmatig gebruik maken van kinderopvang, kunnen opvangen binnen structuren voor initiatieven van buitenschoolse opvang, is onmogelijk. Voor 321.000 Vlaamse kindjes zorgen voor een plaats in de buitenschoolse opvang, aan 1776 euro per jaar per plaats, vergt een budget van 554 miljoen euro.

Mevrouw Stevens, als antwoord op uw terechte vraag over wat we doen ten aanzien van de vele ouders die een plaats willen, maar geen plaats vinden, moet ik u zeggen wat we niet gaan doen. We gaan niet de illusie wekken in de Vlaamse gemeenschap dat er geld genoeg is om voor alle 321.000 kinderen in een opvang te voorzien, zoals we dat vandaag doen binnen IBO-structuren.

Hiermee heb ik natuurlijk niet gezegd dat we niets gaan doen inzake de noden voor buitenschoolse opvang. Ik ga eerst zeggen wat ik al gedaan heb en zal dan vertellen wat ik nog van plan ben te doen.

Ik heb inderdaad aan Kind en Gezin gevraagd om, in overleg met de sector, te onderzoeken of bepaalde normen versoepeld kunnen worden, zonder daarbij aan kwaliteit van de kinderopvang in te boeten. Ik denk daarbij aan de mate waarin lokalen exclusief voor buitenschoolse opvang gebruikt moeten worden of aan de versoepeling van bepaalde infrastructuurnormen voor de vakantieopvang. Ik verwacht eind december daaromtrent van Kind en Gezin een concreet actieplan.

Er werd al naar verwezen dat ik in de zomer de deur op een kier heb gezet, om toe te laten dat studenten in kindgerelateerde opleidingen een handje kunnen toesteken, uiteraard onder leiding en supervisie van gediplomeerde krachten. We moeten nadenken over de competenties die daarvoor nodig zijn. Het is niet zo dat er alleen maar competentie is indien men de nodige diploma's kan voorleggen. Het volstaat niet om een kwalificatie te hebben om zeker te zijn van een competentie. We zijn verplicht om binnen deze sector maar ook binnen andere sectoren het debat aan te gaan over elders verworven competenties. Via 'on the job training' moeten jonge mensen worden opgeleid, zelfs wanneer ze niet het perfecte academische parcours hebben doorlopen. Daarbij moet wel de kwaliteitseis gehandhaafd blijven.

Daarnaast wil ik nagaan hoe de verschillende spelers op het terrein van de buitenschoolse opvang de krachten beter kunnen bundelen. Door een goede samenwerking tussen de buitenschoolse opvang en partners binnen het

jeugdwerk, sport en cultuur, en binnen de lokale besturen, moeten we nog beter tegemoet kunnen komen aan de noden van gezinnen. Ik beschik echter niet over 554 miljoen euro om al die problemen op te lossen binnen de IBO-structuren.

We moeten ons bezinnen over het raakvlak tussen de scholen en de buitenschoolse opvang. Ik heb dat in een aantal media al laten vallen. Ik zal nu niet heel snel zware initiatieven ter zake aan nemen omdat ik meen dat er een zekere rijping van de geesten nodig is. Ik stel echter wel vast dat in een beschaafd land als Nederland de verantwoordelijkheid van de scholen voor de opvang na de schooluren, veel verder reikt dan in ons land. Zij slagen erin om betaalbare oplossingen te verzinnen waardoor ouders hun terechte wens om een carrière te combineren met een gezin, kunnen realiseren.

In de toekomst lijkt het me ook aangewezen om een onderscheid te maken tussen jonge kinderen en kinderen tussen 6 en 12 jaar. Kleuters hebben immers meer nood aan een echte opvangfunctie, terwijl kinderen in de lage school meer nood hebben aan een goede vrijetijdsbesteding en niet zozeer aan opvang. We moeten dus nauwkeuriger omspringen met de specifieke noden van die kinderen.

Ik wil in de toekomst extra middelen vrijmaken, niet alleen voor de buitenschoolse opvang. De middelen die in het kader van het Generatiepact worden vrijgemaakt, moeten ook dienen om in de gewone kinderopvang belangrijke noden te lenigen. De Vlaamse Regering heeft in overleg met de sociale partners gekozen om de middelen van het Generatiepact te investeren in de sectoren waar werk en welzijn hand in hand gaan. Dat heeft te maken met enerzijds de kinderopvang en anderzijds de ouderenzorg.

Voor de kinderopvang en het bevorderen van de tewerkstelling van jongeren worden belangrijke bedragen uitgetrokken. De federale overheid trekt 5,4 miljoen euro uit voor tewerkstelling. De Vlaamse Regering trekt 1,75 miljoen euro uit voor de omkadering en de werkingskosten. Dat is een budget van meer dan 7 miljoen euro. Het gaat hier echter niet alleen over buitenschoolse opvang. Het gaat over kinderopvang in zijn geheel.

We moeten daarbij blijvend aandacht hebben voor voldoende inkomensgerelateerde kinderopvang. Ik zal daar blijven over waken bij de uitwerking van de programmatieoefeningen. Ik zal de nodige aandacht besteden aan de aanwezigheid van gesubsidieerde kinderopvang, gespreid over heel Vlaanderen.

Het initiatief tot het organiseren van kinderopvang is natuurlijk wel vrij. Sinds het in 2002 voor minicrèches en nadien ook voor zelfstandige kinderdagverblijven

mogelijk werd om een financiële ondersteuning te ontvangen, kende het aantal zelfstandige opvangplaatsen een bijzonder sterke groei. Het zelfstandig initiatief neemt vandaag een belangrijke plaats in het opvanglandschap in. Omwille van de financiële leefbaarheid kan een zelfstandige ondernemer in de opvang niet of niet altijd inkomensgerelateerd werken. De projecten voor samenwerkingsvormen zoals de centra voor kinderopvang (CKO's) kunnen echter wel een bijdrage leveren om de sociale functie van de opvang te realiseren binnen een groter geheel van opvangvoorzieningen.

Inkomensgerelateerde opvang is vandaag alleen verplicht in erkende kinderdagverblijven en diensten voor opvanggezinnen. Opdat deze sociale maatregelen in voldoende mate ten goede zouden komen aan de gezinnen die daar effectief het meest behoefte aan hebben, onderzoek ik vandaag of de wettelijke voorrangregels voor het opnamebeleid van deze voorzieningen nog moet worden bijgestuurd en verbeterd.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik heb begrepen dat niet alle Vlaamse kinderen in een IBO kunnen worden geplaatst. Ik versta ook waarom. Als er nood aan is, zal er wel een aanbod komen.

Ik ben blij te vernemen dat u creatief zult nadenken over methoden om scholen bij het oplossen van de problemen te betrekken. U had het al over het actieplan van eind 2007. Ik ben nieuwsgierig wat dat zal opleveren. Natuurlijk moeten we een onderscheid maken tussen kleuters en kinderen die iets ouder zijn. Kleuters hebben nood aan opvang, terwijl kinderen die naar de lagere school gaan meer nood hebben aan buitenschoolse activiteiten zoals sport en dergelijke. De vraag is hoe dat concreet kan worden ingevuld.

Het is interessant te horen dat mevrouw Vogels lobbyt voor een splitsing. Ik zal dat elders aankaarten, onder meer in de Senaat, want op het federale niveau moet er worden geijverd voor de splitsing van het FCUD. *(Opmerking van mevrouw Vogels)*

Minister Steven Vanackere: Sta me toe mevrouw Vogels even te zeggen dat ik niet deelneem aan de onderhandelingen voor de vorming van een federale regering. Ik zal wel uw adviezen overmaken aan de collega's die dat wel doen. Ik kan u nu al zeggen dat ze deze zaak zeer ter harte nemen.

Mevrouw Vera Van der Borgh: U hebt gezegd dat veel geld dat voortvloeit uit het Generatiepact, naar kinderopvang zal gaan. In uw antwoord heb ik niet gehoord of de gemeenten en scholen die inspanningen leveren, in de toekomst extra steun zullen krijgen.

Minister Steven Vanackere: Ik ben daar niet op ingegaan, en dat is op zich veelzeggend. Als ik het perspectief zou creëren dat lokale besturen geld zouden kunnen krijgen, dan zal dat een sneeuwbal effect veroorzaken. Het gevolg zal zijn dat mijn budgetten zeker niet zullen volstaan om mijn taken te realiseren. Ik waardeer de inspanningen van de lokale besturen natuurlijk zeer.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Kunt u daarover in samenwerking met uw collega van Onderwijs geen oplossing uitwerken, zodat de financiële last wordt gedeeld?

Minister Steven Vanackere: Eerlijk gezegd: of ik dat nu betaal, dan wel mijn collega van Onderwijs of een andere minister: de Vlaamse Gemeenschap zal dat nooit zo ten laste kunnen nemen. We mogen die indruk niet wekken. De lokale besturen die hun verantwoordelijkheid nemen, doen dat vandaag al volgens een cofinancieringsmodel. Men mag niet beweren dat ze vandaag geen steun van de Vlaamse Gemeenschap krijgen. Er zijn immers belangrijke bedragen voor de werkingskosten uitgetrokken. De idee creëren dat we meer zouden kunnen doen dan vandaag, zou neerkomen op het creëren van een illusie. De budgettaire klijtlijnen van deze regering staan dat niet toe.

In de mate dat de partners een oplossing uitwerken, mag worden verwacht dat ze zich ook op het financiële vlak een stuk engageren. Hun engagement mag niet afhankelijk zijn van een eventuele steun van de Vlaamse overheid. De Vlaamse overheid heeft al haar centen nodig om oplossingen uit te werken voor het probleem dat voortvloeit uit het feit dat er sinds 2004 veel meer kinderen worden geboren dan oorspronkelijk was geschat.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
